Geografia

Catalunya i Espanya al món

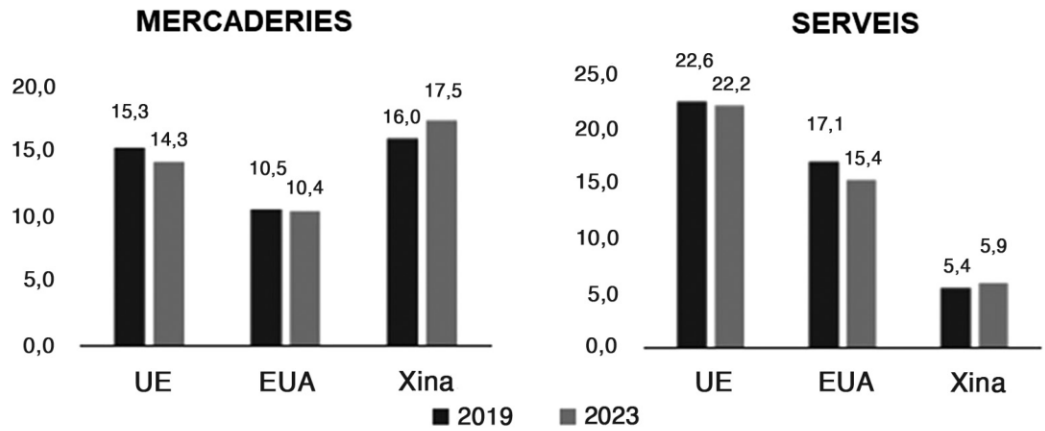
Exercicis · 64 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

Exercici 2

Observeu el gràfic següent:

Exportacions de mercaderies i serveis als mercats mundials (Unió Europea, Estats Units i Xina), en percentatge (2019 i 2023)

FONT: Gràfic traduït de Raymond TORRES i Patricia SÁNCHEZ JUANINO. «El comercio exterior y la inversión internacional de la UE ante la reglobalización». *Cuadernos de Información Económica*, núm. 300 [en línia] (maig-juny 2024).

2.1. El gràfic mostra el paper de la Unió Europea (UE) en el comerç internacional. Responeu a les qüestions següents:

a) Exposeu per què la UE té una quota d'exportacions de serveis superior a la de mercaderies. Relacioneu-ho amb el model econòmic de la UE.
[0,5 punts]

b) Tenint en compte el paper de la UE en el comerç internacional, segons les dades representades al gràfic, expliqueu dos avantatges i dos reptes de la seva economia en el context actual de globalització.
[1 punt]

2.2. Actualment la UE és una organització supranacional complexa, formada per vint-i-set estats amb interessos, nivells de desenvolupament i realitats territorials diversos. Responeu a les preguntes següents:

a) Quins van ser els sis països fundadors de la UE?
[0,6 punts]

b) Anomeneu dues de les institucions fonamentals de la UE i digueu quina és la seva funció.
[0,4 punts]

Exercici 1

Observeu la taula següent:

Repartiment dels fons regionals de la Unió Europea (1989-2020)

Regió	*Estat*	*Total rebut (milions d'euros)*
Andalusia	Espanya	35.365
Nord	Portugal	26.203
Centre	Portugal	18.263
Campània	Itàlia	18.094
Sicília	Itàlia	17.700
Masòvia	Polònia	16.092
Galícia	Espanya	15.089
Àtica	Grècia	13.412
Castella i Lleó	Espanya	13.151
Apúlia	Itàlia	13.090
País Valencià	Espanya	12.660
Letònia	Letònia	12.594
Castella-la Manxa	Espanya	11.177
Silèsia	Polònia	10.961

FONT: Dades extretes d'*El Orden Mundial* [en línia] (5 novembre 2020).

1.1. La Unió Europea (UE) és una de les zones més riques del món, però hi ha diferències econòmiques i socials entre els estats i entre les regions d'aquests estats. En una de les avaluacions periòdiques sobre les inversions fetes per territoris us demanen que, com a especialista en la matèria, respongueu a les qüestions següents tenint en compte les dades de la taula.

a) Expliqueu què són les polítiques regionals de la UE i quins àmbits d'actuació inclouen (esmenteu-ne, com a mínim, dos).

[0,75 punts]

b) Enumereu, com a mínim, cinc de les regions que han rebut més ajuts d'aquests fons regionals i expliqueu-ne els motius tenint en compte la distribució territorial que es dedueix de la taula.

[0,75 punts]

1.2. Actualment hi ha vuit països que són candidats a ingressar a la UE o estan en procés de negociació per a adherir-s'hi.

a) Exposeu tres requisits que ha de complir un país candidat a ingressar a la UE.

[0,6 punts]

b) Esmenteu quatre països candidats o que estan en procés de negociació per a adherir-se a la UE.

[0,4 punts]

Exercici 3

Llegiu el text següent:

Defectes de la globalització

Fa temps que hem entrat en una època de globalització. Les matèries primeres i els productes acabats tenen el món com a mercat i cadascú pot buscar el producte que més l'interessi i a més bon preu. Però aquesta globalització té problemes quan hi ha un enfrontament entre potències en què una disposa de productes que l'altra no té. Ho estem veient a la guerra entre Ucraïna i Rússia. Els qui pateixen són els membres de l'OTAN, on hi ha aliats d'Ucraïna, perquè no tenen prou gas, atès que els el proporciona Rússia.

A Espanya, el govern ha decidit construir una fàbrica de microxips per evitar el problema que li ha creat la Xina tallant la seva producció. La globalització, per tant, té defectes.

Un altre dèficit és el fet que alguns minerals o matèries primeres són a països pobres i no desenvolupats, i els qui hi viuen no tenen el capital necessari per a explotar-los pel seu compte. Aleshores són les grans companyies estrangeres les que es fan càrrec d'aquesta explotació i deixen les engrunes en forma de salaris baixos als treballadors i els propietaris dels terrenys. És una de tantes coses que s'haurien d'evitar, i, segurament, l'ONU hauria de controlar-ho.

Els problemes que comporta la globalització es poden resoldre, però tenen l'inconvenient que el preu dels productes s'encareix per als compradors. Els Estats Units vendran ara gas liquat a Europa i segurament els compradors es trobaran amb un gas igual de bo però més car que el que compraven als russos.

FONT: Adaptació feta a partir del text de Francesc CABANA. «Defectes de la globalització». *El Punt Avui* [en línia] (12 abril 2022).

3.1. El debat sobre la globalització genera opinions molt confrontades. Partint del text proposat, exposeu dos aspectes positius de la globalització i dos de negatius.
[1 punt]

3.2. Raoneu com el decreixement econòmic podria reduir els efectes negatius de la globalització. Esmenteu, com a mínim, tres accions que contribueixin a aquest decreixement.
[0,75 punts]

3.3. Justifiqueu si l'afirmació següent és vertadera o falsa: «Els intercanvis entre els països rics i els països pobres solen ser intercanvis desiguals.»
[0,75 punts]

Exercici 2

Observeu la taula següent:

PIB per capita *en relació amb la mitjana de la Unió Europea (2022)*

Països	*PIB* per capita	*Països*	*PIB* per capita
Luxemburg	256	República Txeca	90
Irlanda	235	Lituània	89
Dinamarca	136	Espanya	86
Països Baixos	130	Estònia	85
Àustria	124	Polònia	79
Bèlgica	120	Portugal	79
Suècia	119	Hongria	76
Alemanya	117	Romania	76
Finlàndia	110	Letònia	73
Malta	104	Croàcia	73
França	100	Eslovàquia	71
Itàlia	97	Grècia	67
Xipre	94	Bulgària	62
Eslovènia	90		

Mitjana de la UE = 100

FONT: Dades extretes d'Eurostat [en línia].

1. A partir de les dades de la taula, responeu a les preguntes següents:
[1,5 punts en total]

a) Quin patró geogràfic s'observa en els països amb un PIB més elevat? I en els països amb un PIB més baix?
[0,5 punts]

b) Expliqueu dues causes o factors que justifiquin les diferències en el PIB entre els dos grups de països.
[1 punt]

2. La política regional de la Unió Europea (UE) ha posat en funcionament diversos programes i fons econòmics al llarg de la seva història.
[1 punt]

a) Quins són els objectius de la política regional europea?

b) Escolliu un dels programes o fons econòmics de la UE que conegueu i expliqueu quins objectius té i a quines regions va dirigit.

Exercici 1

Observeu el mapa següent:

Estats adherits al Tractat de Schengen

FONT: Parlament Europeu [en línia]. [Consulta: 12 gener 2023]

1. Quins avantatges suposa el Tractat de Schengen per als ciutadans dels països que hi estan adherits? Expliqueu-ne almenys tres avantatges.
[1 punt]

2. Per què en els darrers deu anys s'han posat en qüestió alguns dels aspectes del Tractat de Schengen relacionats amb els controls fronterers? Quines han estat les conseqüències d'aquest qüestionament?
[1 punt]

3. Indiqueu, en cada cas, el nom d'un estat que compleixi la condició de l'enunciat:
[0,5 punts]

***a*)** Estat de la Unió Europea (UE) dins del Tractat de Schengen.

***b*)** Estat dins del Tractat de Schengen però que no forma part de la UE.

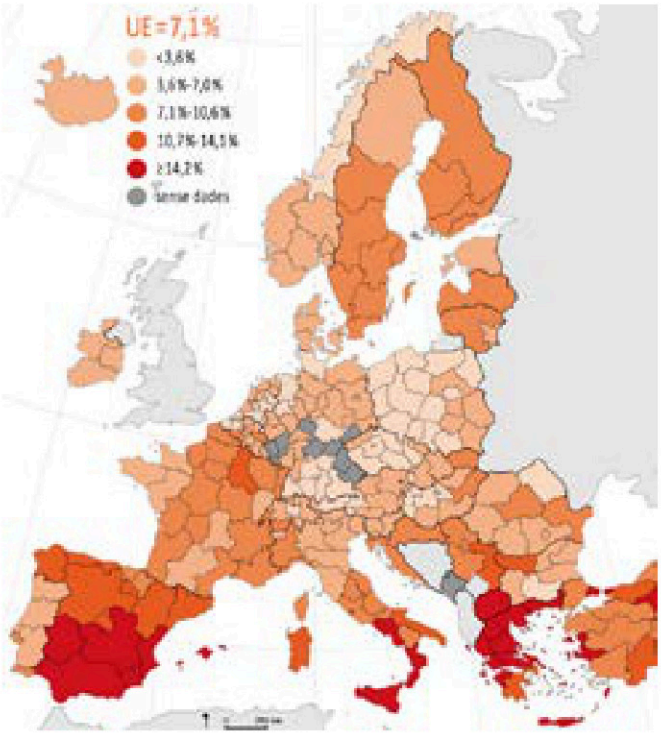
***c*)** Estat de la UE candidat a sumar-se al Tractat de Schengen.

***d*)** Estat de la UE fora del Tractat de Schengen.

Exercici 2

Observeu el mapa següent:

Taxa d'atur a Europa (2020)

FONT: Adaptació d'un mapa de *http://www.ec.europa.eu/eurostat*.

La taxa d'atur és un indicador que reflecteix la situació del mercat de treball. Els països que formen part de la Unió Europea (UE) tenen unes taxes d'atur força diferents. Observeu el mapa i contesteu les qüestions següents:

1. Identifiqueu les àrees geogràfiques on es concentren les regions amb una taxa d'atur més alta i també l'àrea geogràfica on la taxa d'atur és més baixa. Expliqueu les causes d'aquesta distribució.
[1 punt]

2. Expliqueu les característiques de l'economia de la UE centrant-vos en les qüestions següents:
[1,5 punts]

a) Quines són les característiques principals del sector primari de la UE?

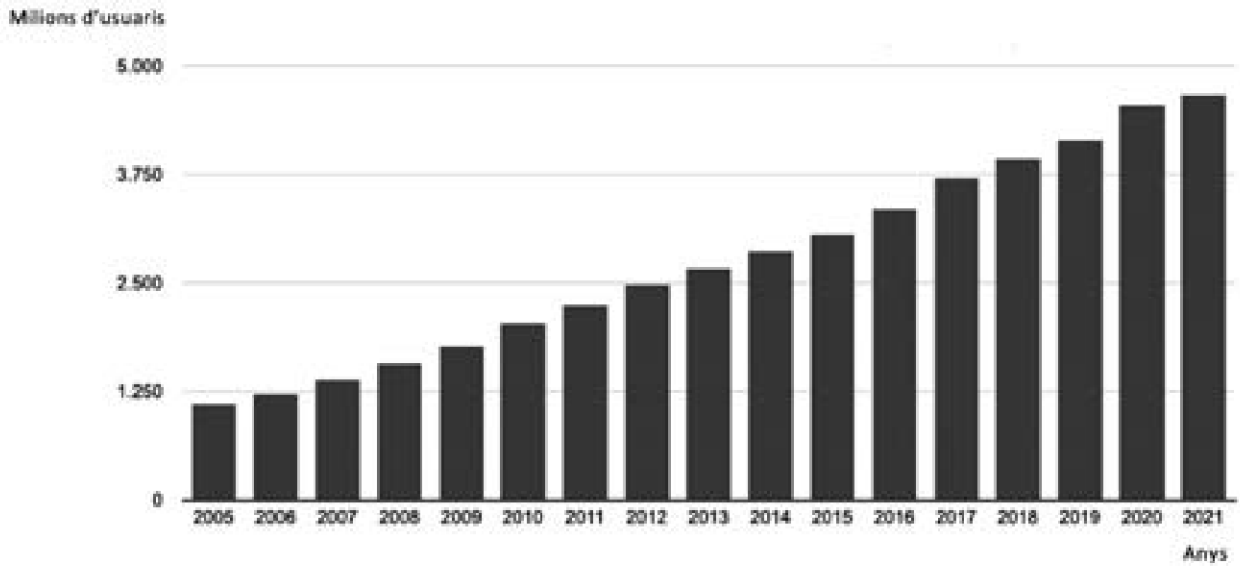
b) I les característiques principals de la indústria de la UE?

c) Quins són els serveis i les xarxes de transport essencials a la UE?

Exercici 4

Observeu el gràfic següent:

Nombre d'usuaris d'Internet al món (2005-2021)

FONT: *https://es.statista.com*.

1. El nombre d'usuaris d'Internet al món no ha parat d'augmentar any rere any. El flux d'informació que circula a través de la Xarxa constitueix un dels elements principals de la globalització.
[1,5 punts]

a) Expliqueu les causes de la globalització.

b) Quines conseqüències ha tingut la globalització en l'àmbit de la cultura?

2. Compareu el desenvolupament econòmic amb el desenvolupament humà contestant les preguntes següents:
[1 punt]

a) En què es diferencien aquests dos tipus de desenvolupament?

b) Quins indicadors s'utilitzen per a mesurar el desenvolupament humà?

Exercici 2

Observeu el gràfic següent:

Evolució del PIB per capita *d'Espanya en relació amb la mitjana de la Unió Europea (1996-2018)*

FONT: *El Confidencial* (21 juny 2019).

1. A partir del gràfic sobre l'evolució del PIB *per capita*, contesteu les qüestions següents:
[1,5 punts]

***a*)** Com ha estat l'evolució del PIB d'Espanya respecte al de la Unió Europea (UE)?

***b*)** Quines han estat les causes d'aquesta evolució?

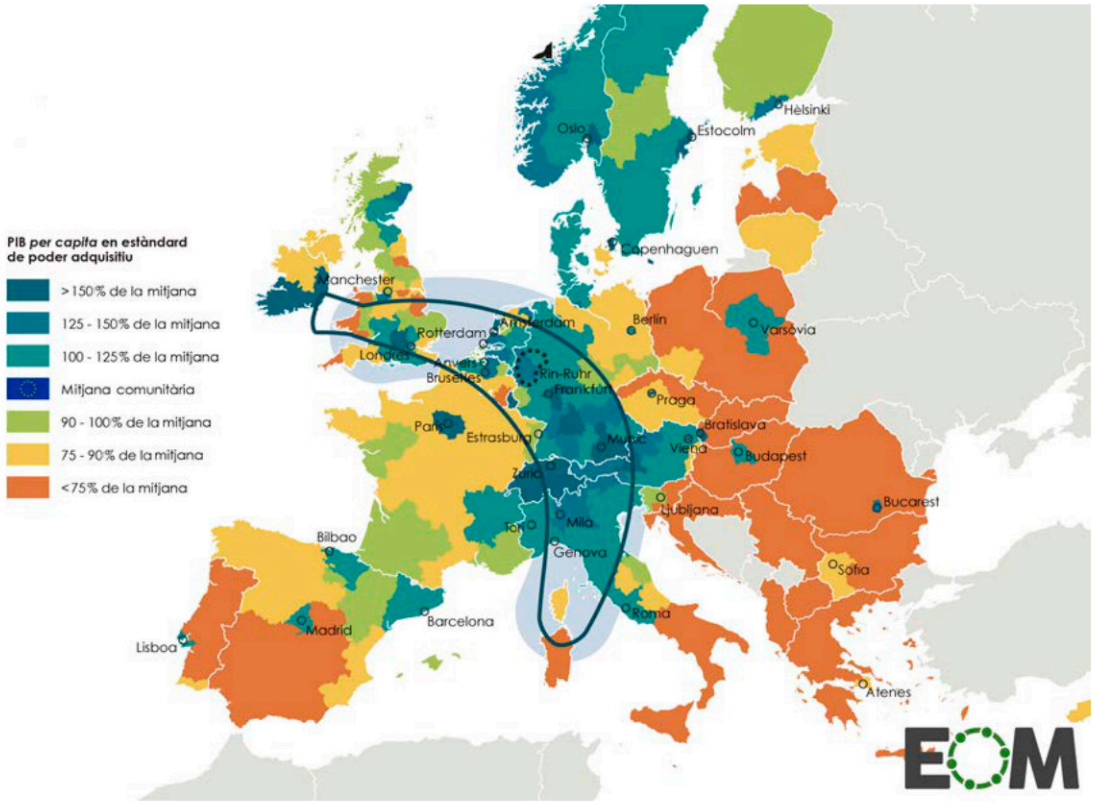
***c*)** Què és l'índex de convergència europea i què mesura?

2. Comenteu la influència que han tingut les polítiques de cohesió de la UE en el desenvolupament econòmic d'Espanya.
[1 punt]

Exercici 1

Observeu el mapa següent:

La Banana Blava europea

FONT: <www.elordenmundial.com>, a partir de dades de l'Eurostat del 2016.

1. En aquest mapa de la Unió Europea (UE) s'aprecia una concentració de la riquesa en unes regions molt concretes. Quines són les raons d'aquesta localització? Per què se l'anomena *Banana Blava*?
[0,5 punts]

2. Les regions que estan per sota de la mitjana europea poden percebre ajuts de la UE. Com es distribueixen aquests ajuts? Quins són els principals sectors econòmics que se'n beneficien? Amb quines finalitats?
[1,5 punts]

3. Esmenteu el nom dels estats que, totalment o parcialment, formen part de la Banana Blava europea.
[0,5 punts]

Exercici 2

La Unió Europea (UE) és l'espai de pau i prosperitat més gran del món. També constitueix un gran bloc comercial, ja que és la primera exportadora mundial de productes manufacturats i serveis, i el principal mercat d'importació per a més de cent països. Actualment, la UE està formada per vint-i-set estats, tal com podeu observar en el mapa següent:

Composició de la Unió Europea

Font: Elaboració pròpia a partir de dades publicades per la Unió Europea a *https://europa.eu/europlan-union/about-eu.*

1. Expliqueu quins són els motius polítics i econòmics que van impulsar el procés de construcció de la Unió Europea.
[0,5 punts]

2. Digueu quins van ser els sis països fundadors de la Comunitat Econòmica Europea (CEE) i marqueu-los amb una creu en el mapa anterior.
[1 punt]

3. Expliqueu l'afectació del Brexit en els ciutadans britànics i europeus pel que fa als drets que comporta la ciutadania europea.
[1 punt]

Exercici 2

[2 punts en total]

La Unió Europea i la crisi migratòria

El 2015 i el 2016, la Unió Europea (UE) va experimentar una afluència sense precedents de refugiats i migrants. Més d'un milió de persones van arribar a la UE, la majoria fugint de la guerra i el terror a Síria i altres països.

La UE ha acordat una sèrie de disposicions per a afrontar la crisi. Aquestes mesures inclouen tractar de resoldre les causes fonamentals de la crisi, així com augmentar enormement l'ajuda a les persones que necessiten assistència humanitària, tant dins com fora de la UE. S'estan prenent mesures per a traslladar els sol·licitants d'asil a Europa, recol·locar les persones que ho necessiten dels països veïns i retornar les que no tenen dret a asil. La UE està millorant la seguretat a les fronteres, aborda el contraban de migrants i ofereix maneres segures perquè les persones hi entrin legalment.

Traducció feta a partir del text de la Unió Europea *The EU and the migrant crisis*, 2017

1. Quins requisits polítics i econòmics són necessaris per a formar part de la UE?

[1 punt]

2. Quins problemes han sorgit a la UE arran de la crisi dels migrants?

[1 punt]

PART COMUNA

Exercici 1

[2 punts en total]

Els antecedents de la Unió Europea (UE) es remunten a l'any 1951, amb la formació de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (CECA) per part dels sis països fundadors. Des d'aleshores molts altres països s'han anat afegint al procés de construcció europea fins a arribar a la UE actual, que està formada per vint-i-vuit estats i és la primera potència comercial del món.

Composició de la Unió Europea

FONT: Elaboració pròpia a partir de dades publicades per la Unió Europea a <https://europa.eu/european-union/about-eu/>.

1. ***a***) Anomeneu i marqueu en el mapa els sis països fundadors de la Comunitat Econòmica Europea.

[0,3 punts]

b) Quins són els tres darrers països que s'han incorporat a la Unió Europea? Marqueu-los també en el mapa.

[0,2 punts]

2. L'any 1995 Espanya s'incorpora al Tractat de Schengen. Expliqueu en què consisteix aquest tractat i quins n'han estat els avantatges per als ciutadans de la Unió Europea.

[1 punt]

3. Relacioneu els esdeveniments de la columna de l'esquerra amb l'any en què van passar. Per fer-ho, escriviu el número corresponent en les caselles de la columna de la dreta.
[0,5 punts]

1. Espanya entra a la Comunitat Econòmica Europea (CEE).	☐ 1957
2. Es crea la CEE.	☐ 1986
3. Entra en vigor el Tractat de Maastricht, que fixa les bases de la UE.	☐ 2002
4. Comença a circular l'euro com a moneda de la UE.	☐ 1993

13. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1

PART COMUNA

Exercici 1

[2 punts en total]

Encara que històricament Europa ha estat un dels continents més poblats, la desacceleració del seu creixement demogràfic durant les darreres dècades li ha fet perdre pes en el conjunt de la població del planeta. La taula següent mostra l'evolució de la població dels estats que actualment formen la Unió Europea (UE) en relació amb la població mundial:

Evolució de la població mundial i dels estats de l'actual Unió Europea (1960-2015)
(dades en milions d'habitants)

	1960	*1970*	*1980*	*1990*	*2000*	*2010*	*2015*
Món	3.033	3.700	4.458	5.330	6.145	6.958	7.383
Estats de l'actual UE (28 estats)	406,7	439,9	461,8	475,2	487,3	503,2	508,5

FONT: Elaboració pròpia a partir de dades publicades per les Nacions Unides i l'Eurostat.

1. Observeu les dades de la taula i comenteu quin era el pes demogràfic dels estats de la UE respecte al conjunt de la població mundial el 1960 i el 2015. Quins han estat els condicionants principals de l'evolució demogràfica dels estats de l'actual UE en el període 1960-2015?
[1 punt]

2. Exposeu els objectius polítics i econòmics de la Unió Europea.
[1 punt]

OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Ampliació de les institucions europees (1957-2013)

FONT: *Learn Europe* [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *espai de Schengen* i *Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer* (CECA).
[1 punt]

espai de Schengen:
Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (CECA):

3. Expliqueu el procés de construcció de la Unió Europea (UE) tenint en compte els aspectes següents:
— Quins van ser els motius polítics i econòmics que van impulsar el procés?
— Quins en van ser els països fundadors?
— Quins són els tres requisits, anomenats *criteris de Copenhaguen*, que ha de complir un estat per a poder ingressar a la UE?
[1,5 punts]

4. Expliqueu les característiques principals del Tractat de Roma del 1957 i del Tractat de Maastricht del 1993 tenint en compte els aspectes següents:
— Quins són els objectius i les novetats que aporta cadascun d'aquests tractats?
— Quins drets atorga el fet de tenir la ciutadania europea?
[1,5 punts]

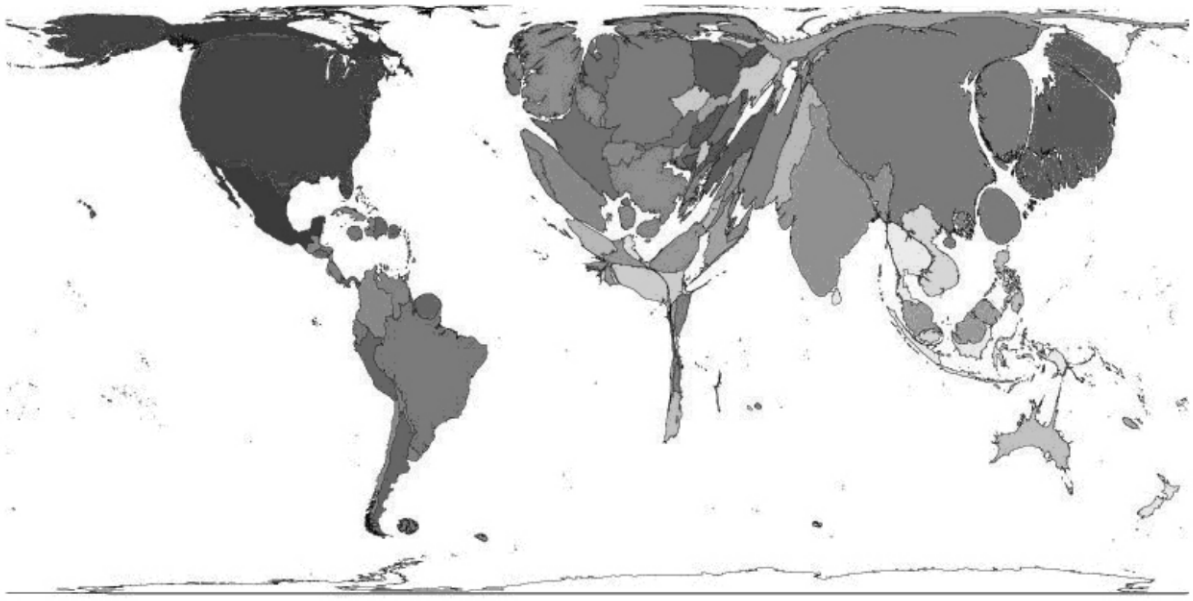
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Nombre d'usuaris d'Internet (2007)

FONT: *Worldmapper* [en línia].
NOTA: Els tons de gris només serveixen per a diferenciar els països.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *globalització econòmica* i *països BRIC*.
[1 punt]

3. Expliqueu les característiques de la societat postindustrial tenint en compte els aspectes següents:
— Es poden considerar sinònims els termes *país industrialitzat* i *país desenvolupat*? Justifiqueu la resposta.
— Quina és la funció de les noves tecnologies en la societat postindustrial?
— Quins són els objectius dels processos de deslocalització de la producció industrial?
[1,5 punts]

4. Exposeu les principals conseqüències mediambientals, polítiques i culturals del procés de globalització.
[1,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Comunitats autònomes de l'Estat espanyol

FONT: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, 2014.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *estatut d'autonomia* i *terme municipal*.

[1 punt]

3. Compareu i comenteu les característiques dels estatuts d'autonomia d'acord amb l'esquema següent:

— Trets comuns que presenten les comunitats que van accedir a l'autonomia per la via de l'article 151 de la Constitució espanyola.

— Tipus de competències que les comunitats autònomes tenen transferides.

[1,5 punts]

4. Expliqueu les característiques principals de les institucions bàsiques de l'organització territorial i administrativa d'Espanya, d'acord amb l'esquema següent:

— El poder local: institucions i funcions de l'Administració municipal.

— El poder autonòmic: institucions i funcions de l'Administració autonòmica.

[1,5 punts]

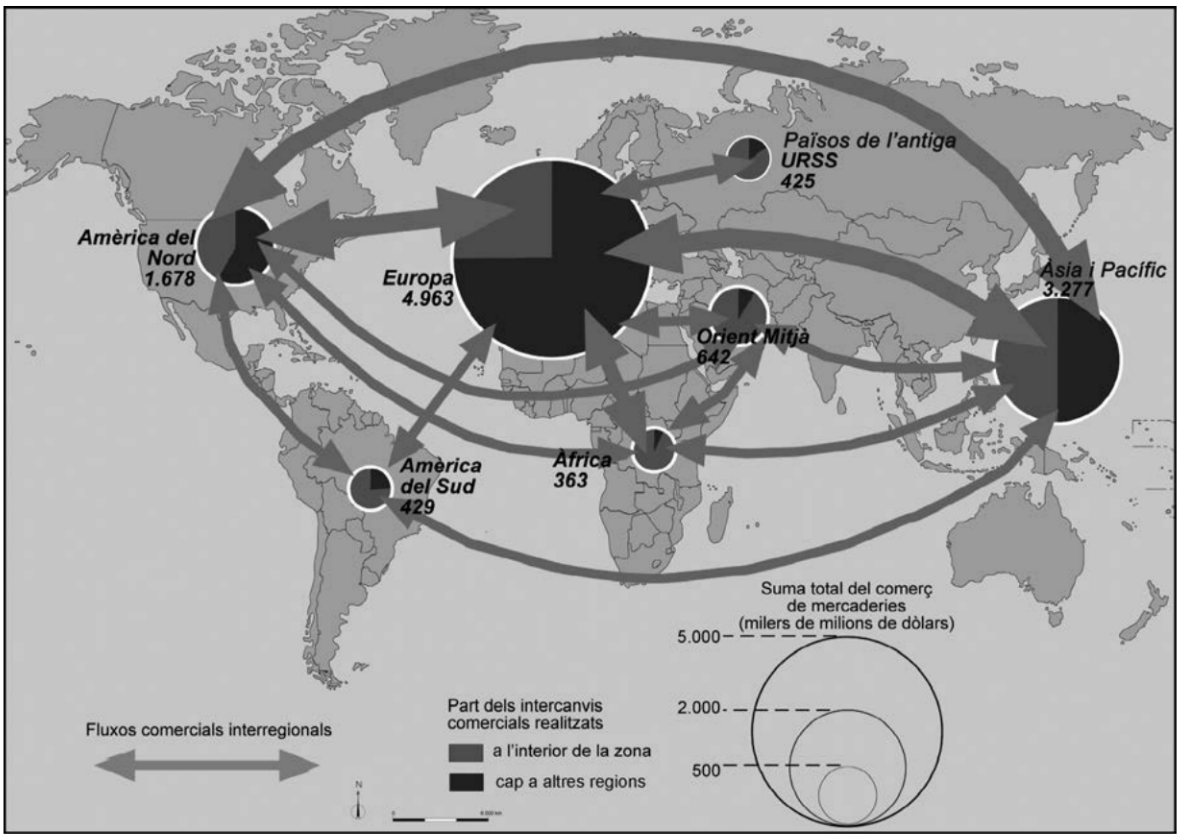
OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Fluxos comercials al món (2007)

NOTA: Mapa elaborat a partir de dades de l'Organització Mundial del Comerç del 2007.
FONT: *El atlas geopolítico 2010* [*Le Monde Diplomatique*]. València: Akal i Fundación Mondiplo, 2009.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els termes *flux comercial* i *globalització financera*.
[1 punt]

3. Responeu a les qüestions següents relacionades amb els agents reguladors del comerç internacional:
a) Expliqueu les posicions dels partidaris i dels detractors dels aranzels duaners com a instrument per a regular el comerç mundial.
b) Quin organisme internacional vigila el compliment dels acords entre països en matèria de comerç? Quan va ser creat? Quines funcions té assignades?
[1,5 punts]

4. Responeu a les qüestions següents relacionades amb els principals organismes financers internacionals (Banc Mundial i Fons Monetari Internacional) i amb el dòlar com a moneda de referència internacional:
a) Quines funcions tenen el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional?
b) Per què el dòlar és la moneda de pagament en l'intercanvi de mercaderies entre països? Quan i on es va prendre aquesta decisió?
[1,5 punts]

18. PAU 2014 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts en total]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions plantejades.

L'economia europea al món (2012)

	Unió Europea	*EUA*	*Japó*	*Xina*	*Resta del món*
Població[1]	506	314	128	1.351	4.747
PIB[2]	17.124	16.430	6.107	7.731	24.045
% PIB mundial	24,0	23,0	8,5	10,8	33,7

1. Milions d'habitants (1 de gener de 2013).
2. En milers de milions de dòlars EUA a preus actuals (mètode Atles del Banc Mundial).

FONT: Dades extretes del Banc Mundial [en línia] i d'Eurostat [en línia].

1. Descriviu la informació representada en la taula.
[1 punt]

2. Definiu els termes *producte interior brut (PIB)* i *mercat únic europeu*.
[1 punt]

3. Valoreu la posició de l'economia europea al món d'acord amb l'esquema següent:
a) Motivacions econòmiques de la creació de la Unió Europea.
b) Avantatges i inconvenients de la moneda única.
c) Polítiques de la Unió Europea per a consolidar el desenvolupament econòmic.
[1,5 punts]

4. Comenteu els elements que caracteritzen el procés de globalització que s'ha desenvolupat en els darrers anys, d'acord amb l'esquema següent:
a) Paper de les noves tecnologies de la comunicació.
b) Elements propis de la globalització econòmica.
c) Característiques de la globalització cultural.
[1,5 punts]

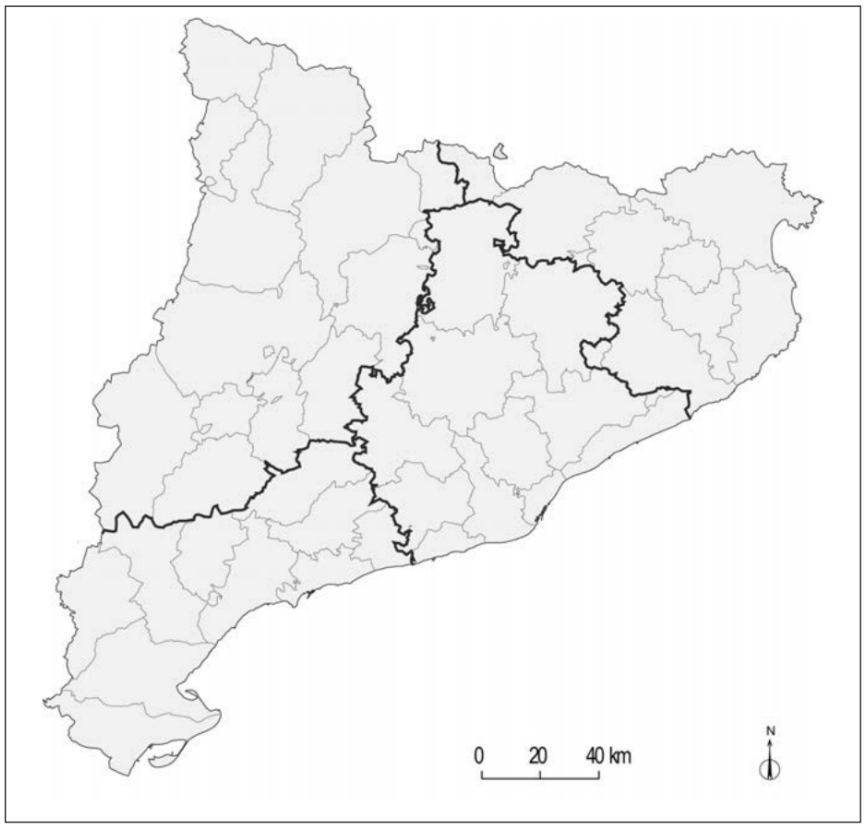
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts en total]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Divisions administratives a Catalunya

FONT: Institut Cartogràfic de Catalunya. *Atles nacional de Catalunya* [en línia].

1. Descriviu la informació representada en el mapa i esmenteu el nom d'una comarca els límits de la qual s'estenguin per més d'una província.
[1 punt]

2. Definiu els termes *vegueria* i *tribut.*
[1 punt]

3. Responeu a les qüestions següents relacionades amb les divisions territorials de Catalunya (províncies i comarques):
a) Expliqueu l'origen històric de les províncies i de les comarques.
b) Quins són els òrgans de govern de cadascun d'aquests dos nivells administratius i quins serveis ofereixen?
[1,5 punts]

4. Responeu a les qüestions següents relacionades amb l'organització política i administrativa de Catalunya:
a) Exposeu breument què és un estatut d'autonomia.
b) Quines són les institucions pròpies de Catalunya segons l'Estatut d'autonomia vigent i quines funcions tenen?
c) Expliqueu una competència exclusiva de la Generalitat de Catalunya.
[1,5 punts]

Exercici 2

[5 punts en total]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

Europa a mig fer

El 1963 i el 1967, el president francès De Gaulle va vetar la incorporació del Regne Unit a l'aleshores anomenada *Comunitat Econòmica Europea*. Tot i que el general francès compartia amb els britànics el recel envers el fet d'avançar en la federalització d'Europa, no va tenir la *grandeur* de què feia gala el seu país i, amb les negatives, va accentuar els sentiments antieuropeistes de tots. Ara, el primer ministre britànic, David Cameron, ha estat al mateix nivell ínfim: fa poc que es va felicitar de no formar part de l'euro i va vetar la via natural d'aprofundir en la construcció europea […].

Així, doncs, l'acord de començar un camí entre els disset socis de l'euro, més els que es vulguin incorporar d'entre la resta de socis de la Unió Europea al contracte d'adhesió que han plantejat Alemanya i França, es presenta com una opció imperfecta, però forçada i, sincerament, més desitjable. […]

Precisament, un dels preus elevats que Europa paga per anar embastant la construcció sense cap integració política és una successió d'escenaris d'Europa a mig fer —compartint moneda però no eines fiscals, compartint mercat únic però amb regulacions sociolaborals heterogènies— que grinyolen en moments de tensions, que obliguen a solucions imperfectes fins i tot quan semblava que començàvem a tenir clara la necessitat de recórrer a posicions més sòlides en la línia de federalitzar aspectes fiscals i dimensions socials com jubilacions, pensions […].

Adaptació feta a partir del text de
Joan Tugores. «Europa a mig fer». *La Vanguardia* (10 desembre 2011)

1. Resumiu les idees principals del text.
[1 punt]

2. Definiu els termes *espai de Schengen* i *zona euro*.
[1 punt]

3. Responeu a les qüestions següents relacionades amb la construcció de la Unió Europea:
a) En quin moment i de quina manera la Comunitat Econòmica Europea es va convertir en la Unió Europea (UE)?
b) Quins requisits polítics i econòmics són necessaris per a formar part de la UE?
[1,5 punts]

4. Relacioneu els objectius de la integració econòmica i política dels estats membres de la UE amb les principals institucions i tractats comunitaris.
[1,5 punts]

21. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions plantejades.

Fluxos d'inversió estrangera directa (en milions de dòlars)

	2007	*2008*	*2009*	*2010*	*2011*
EUA	215.952	306.366	143.604	197.905	226.937
Regne Unit	196.390	91.489	71.140	50.604	53.949
Alemanya	80.208	8.109	24.156	46.860	40.402
Espanya	64.264	76.992	10.406	40.761	29.476
Japó	22.550	24.426	11.938	–1.252	–1.758
Xina	140.167	170.523	148.252	188.632	211.506
Brasil	34.585	45.058	25.949	48.506	66.660
Índia	25.506	43.406	35.596	24.159	31.554
Mèxic	31.492	27.140	16.119	20.709	19.554

FONT: Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (CNUCID o UNCTAD), 2012 [en línia].

1. Descriviu la informació representada en la taula.

[1 punt]

2. Definiu els termes *país emergent* i *deslocalització industrial*.

[1 punt]

3. Identifiqueu els elements propis del procés de globalització econòmica que reflecteixen les dades de la taula.

[1,5 punts]

4. ***a)*** Quines són les causes de la deslocalització industrial?
   b) Quins efectes pot tenir la deslocalització industrial sobre l'economia d'un país?

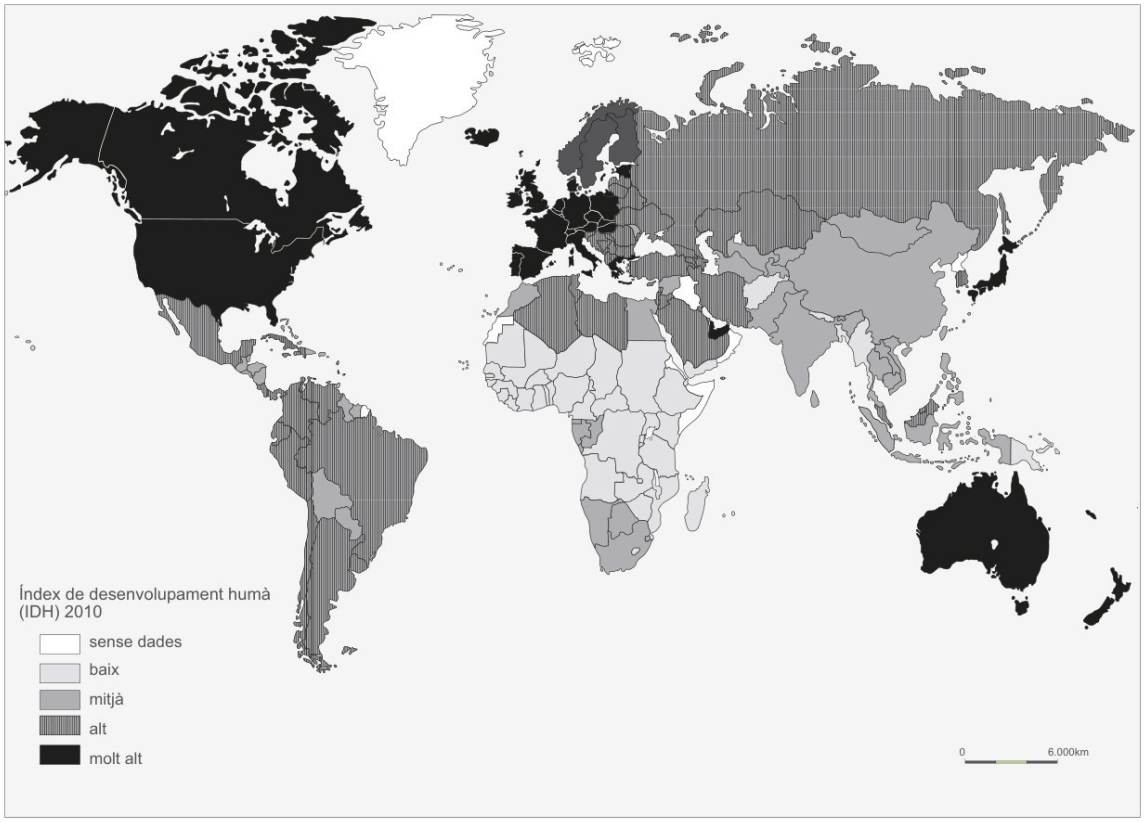
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Índex de desenvolupament humà (2010)

FONT: Adaptació feta a partir del mapa del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), 2011.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els termes *índex de desenvolupament humà (IDH)* i *producte interior brut (PIB)*.

[1 punt]

3. ***a***) Observeu l'IDH de països amb economies emergents com Mèxic, el Brasil, la Xina i l'Índia; compareu-lo amb el dels països més rics i també amb el dels més pobres. Expliqueu-ne les diferències.

b) Exposeu breument la diferència entre els termes *desenvolupament econòmic* i *desenvolupament humà*.

[1,5 punts]

4. Exposeu les principals característiques de l'economia tant dels països desenvolupats com dels països en via de desenvolupament, d'acord amb l'esquema següent:

a) Sectors productius predominants.

b) Posició en el comerç internacional.

[1,5 punts]

23. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

Article 137. L'Estat s'organitza territorialment en municipis, en províncies i en les Comunitats Autònomes que es constitueixin. Totes aquestes entitats gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels interessos respectius.

[…]

Article 143. 1. En l'exercici del dret a l'autonomia reconegut en l'article 2 de la Constitució, les províncies limítrofes que tinguin característiques històriques, culturals i econòmiques comunes, els territoris insulars i les províncies d'entitat regional històrica podran accedir a l'autogovern i constituir-se en Comunitats Autònomes d'acord amb el que preveuen aquest Títol i els estatus respectius.

[…]

Article 144. Per motiu d'interès nacional, i mitjançant una llei orgànica, les Corts podran:

a) Autoritzar la constitució d'una comunitat autònoma encara que el seu àmbit territorial no superi el d'una província […].

b) Autoritzar o acordar, en el seu cas, un Estatut d'Autonomia a territoris que no es trobin integrats en l'organització provincial.

c) […]

FONT: *Constitució Espanyola*, 1978.

1. Descriviu la font i resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

2. Definiu els termes *municipi* i *comarca*.

[1 punt]

3. ***a***) Segons el text, quines escales fixa l'ordenació del territori? Atès el contingut de l'article 144, indiqueu si hi ha comunitats autònomes uniprovincials i si existeixen territoris que, sense ser províncies, tinguin estatut d'autonomia.

b) Esmenteu les institucions responsables de la gestió provincial i la forma d'elecció dels membres que en fan part.

[1,5 punts]

4. Exposeu les principals característiques de l'organització territorial pròpia de Catalunya, d'acord amb l'esquema següent:

a) Escales territorials supramunicipals.

b) Institucions responsables i competències que corresponen a cada escala territorial.

[1,5 punts]

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2011-2012

Geografia

24. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

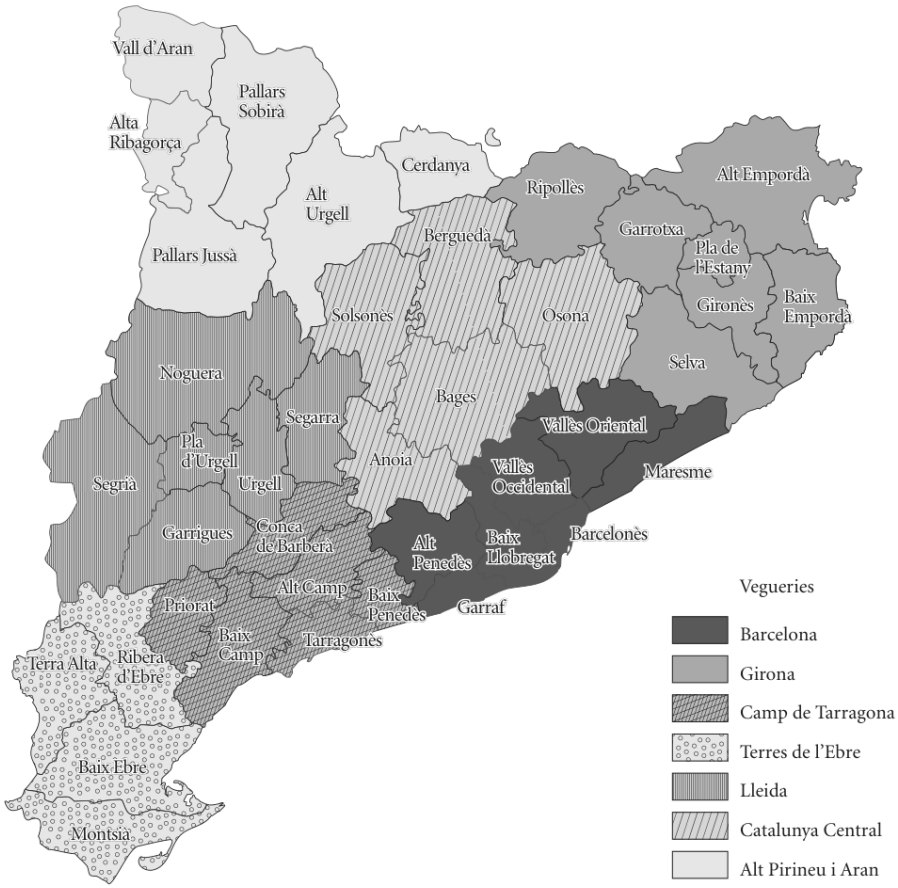
OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Mapa de les vegueries

FONT: Departament de Governació i Administracions Públiques, 2010.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *comarca* i *vegueria*.
[1 punt]

3. ***a***) Expliqueu els canvis que observem en el mapa de les vegueries en relació amb la configuració de les quatre províncies vigents actualment.
b) Quines funcions o competències tindran les vegueries?
c) Quines institucions politicoadministratives seran substituïdes per les vegueries quan aquestes entrin en funcionament?
[1,5 punts]

4. Exposeu les competències reservades a les comarques en l'organització politico-administrativa de Catalunya. Expliqueu també qui integra els consells comarcals i com es configuren.
[1,5 punts]

25. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

La política regional de la UE

La política regional és un instrument de solidaritat financera i una eina poderosa de cohesió i integració econòmica. La solidaritat representa aportar beneficis concrets a la ciutadania i a les regions menys afavorides. La cohesió subratlla el principi segons el qual reduir les diferències de renda i riquesa entre les nostres regions beneficia tothom.

Hi ha grans diferències de riquesa tant entre els estats membres com dins de cadascun d'ells. Les regions més pròsperes en PIB *per capita* són totes urbanes (com Londres, Hamburg o Brussel·les). El país més ric (Luxemburg) ho és set vegades més que Romania i Bulgària, els països membres de la UE menys afavorits i que s'hi han incorporat més recentment.

Traducció feta a partir del text de
Unió Europea [en línia]. <http://europa.eu/pol/reg/index_es.htm>

1. Resumiu les idees principals del text.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *regió europea* i *eurozona*.
[1 punt]

3. ***a***) Comenteu el fragment següent, extret del text, i relacioneu-ne el contingut amb els objectius de la política regional europea: «Hi ha grans diferències de riquesa tant entre els estats membres com dins de cadascun d'ells».

b) Indiqueu les diferències que hi ha entre els dos instruments principals de la política regional europea: els *fons estructurals* i els *fons de cohesió*.

[1,5 punts]

4. ***a***) Esmenteu el nom de les principals institucions de la Unió Europea.

b) Escolliu una de les institucions de les que heu esmentat i expliqueu-ne les característiques i les funcions.

[1,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Localització de la seu de les cent primeres empreses multinacionals del món (excepte les del sector financer)

FONT: Conferencia de las Naciones Unidas sobre Comercio y Desarrollo. *Informe sobre las inversiones en el mundo, 2009.*

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu els conceptes *empresa multinacional* i *globalització econòmica*.

[1 punt]

3. Indiqueu a quines àrees geogràfiques es concentren les seus de les principals empreses multinacionals. Exposeu els factors principals que n'han permès l'expansió mundial. Esmenteu el nom de cinc empreses multinacionals que conegueu.

[1,5 punts]

4

4. Expliqueu els aspectes següents, relacionats amb la globalització de l'economia, de la cultura i dels hàbits de consum:

a) Característiques de l'economia de mercat.

b) Uniformització dels gustos artístics i esportius.

c) Canvis en els hàbits de consum.

[1,5 punts]

27. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions plantejades.

Índex de desenvolupament humà (2007)

	IDH	*EV*	*AA*	*ME*	*PIB/C*
Noruega	0,971	80,5	-	98,6	53.433
Estats Units	0,956	79,1	-	92,4	45.592
Espanya	0,955	80,7	97,9	96,5	31.560
Emirats Àrabs Units	0,903	77,3	90,0	71,4	54.626
Polònia	0,880	75,5	99,3	87,7	15.987
Cuba	0,863	78,5	99,8	100,8	6.876
Mèxic	0,854	76,0	92,8	80,2	14.104
Costa Rica	0,854	78,7	95,9	73	10.842
Xina	0,772	72,9	93,3	68,7	5.383
Bolívia	0,729	65,4	90,7	86,0	4.206
Vietnam	0,725	74,3	90,3	62,3	2.600
Nicaragua	0,699	72,7	78,0	72,1	2.570
Cambodja	0,593	60,6	76,3	58,5	1.802
Bangla Desh	0,543	65,7	53,5	52,1	1.241
Haití	0,532	61,0	62,1	-	1.155
Libèria	0,442	57,9	55,5	57,6	362
Etiòpia	0,414	54,7	35,9	49,0	779
Rep. Dem. del Congo	0,389	47,6	67,2	48,3	298
Níger	0,340	50,8	28,7	27,2	627

IDH: índex de desenvolupament humà.
EV: esperança de vida en néixer (anys).
AA: taxa d'alfabetització d'adults (%).
ME: taxa bruta combinada de matriculació en educació (%).
PIB/C: producte interior brut per càpita ($).

FONT: Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo. *Informe sobre desarrollo humano 2009*.

1. Resumiu la informació que proporciona la taula.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *esperança de vida* i *producte interior brut*.
[1 punt]

3. ***a***) Expliqueu el fet que alguns països, com per exemple Cuba, tinguin un IDH més gran que altres països que presenten un PIB superior.
b) Analitzeu l'IDH d'Espanya.
[1,5 punts]

4. A quines àrees geogràfiques pertanyen els països que tenen els IDH més baixos (< 0,700)? Expliqueu breument les causes de la baixa esperança de vida que presenten aquests països.
[1,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions plantejades.

Mapa dels països integrants de la Unió Europea

FONT: Comissió Europea (en línia). <http://ec.europa.eu/publications/booklets/others/58/countries2007/es.pdf> (consulta: 8 gener 2010).

1. Descriviu la informació representada en el mapa.
[1 punt]

2. Definiu els conceptes *Espai Schengen* i *Fons de Cohesió*.
[1 punt]

3. ***a***) Exposeu breument les característiques més destacades de la CECA (1951), precedent de la construcció europea.
b) Expliqueu què és la Comissió Europea i descriviu-ne les funcions principals.
c) Escriviu el nom de cinc països europeus que avui no formen part de la Unió Europea.
[1,5 punts]

4. Expliqueu breument els trets demogràfics i econòmics següents referents a la Unió Europea:
a) El pes de la població de la UE en el context mundial.
b) Els objectius que persegueix la Política Agrícola Comuna (PAC).
c) La zona euro. Indiqueu, a més, el nom de tres estats de la Unió Europea que no formen part de la zona euro.
[1,5 punts]

29. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1
[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

La proposta de nova llei electoral elaborada per una comissió d'experts preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i atorgar a cadascuna dos escons com a mínim. La resta es repartiria en funció de la població, amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3 % dels vots. L'estudi també proposa l'ús de llistes parcialment obertes, que permetrien triar alguns candidats de manera individual.

[…] Altres novetats respecte al sistema electoral actual es refereixen a mesures per fomentar la participació, com ara l'ús d'urnes mòbils per a discapacitats i presos i l'existència de paperetes en Braille. També s'incorpora a l'estudi la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40 % de persones del mateix gènere.

L'establiment d'un sistema electoral diferent de l'actual és matèria sensible per a tots els partits, que saben que del que s'aprovi en dependrà el seu èxit electoral futur. Així, tot i que el consens sembla que és l'objectiu comú, els diferents representants polítics són conscients que abans d'aprovar cap variació hauran de fer tot tipus de simulacions possibles per esbrinar els avantatges i inconvenients de les noves propostes.

«La futura llei electoral preveu set circumscripcions electorals».
Avui.cat (26 juny 2007)

1. Resumiu les idees principals del text.
[1 punt]

2. Expliqueu què és una *circumscripció electoral*. Quina és la circumscripció electoral adoptada en les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat? Quina es fa servir en les eleccions al Parlament Europeu?
[1,5 punts]

3. Exposeu les característiques dels dos sistemes electorals més comuns: el majoritari i el proporcional, d'acord amb l'esquema següent:
a) Repartiment dels escons en cada sistema.
b) Avantatges que presenta cada sistema.
c) Desavantatges.
d) Esmenteu dos exemples d'eleccions (poden ser de qualsevol país del món) per a cada tipus de sistema.
[2,5 punts]

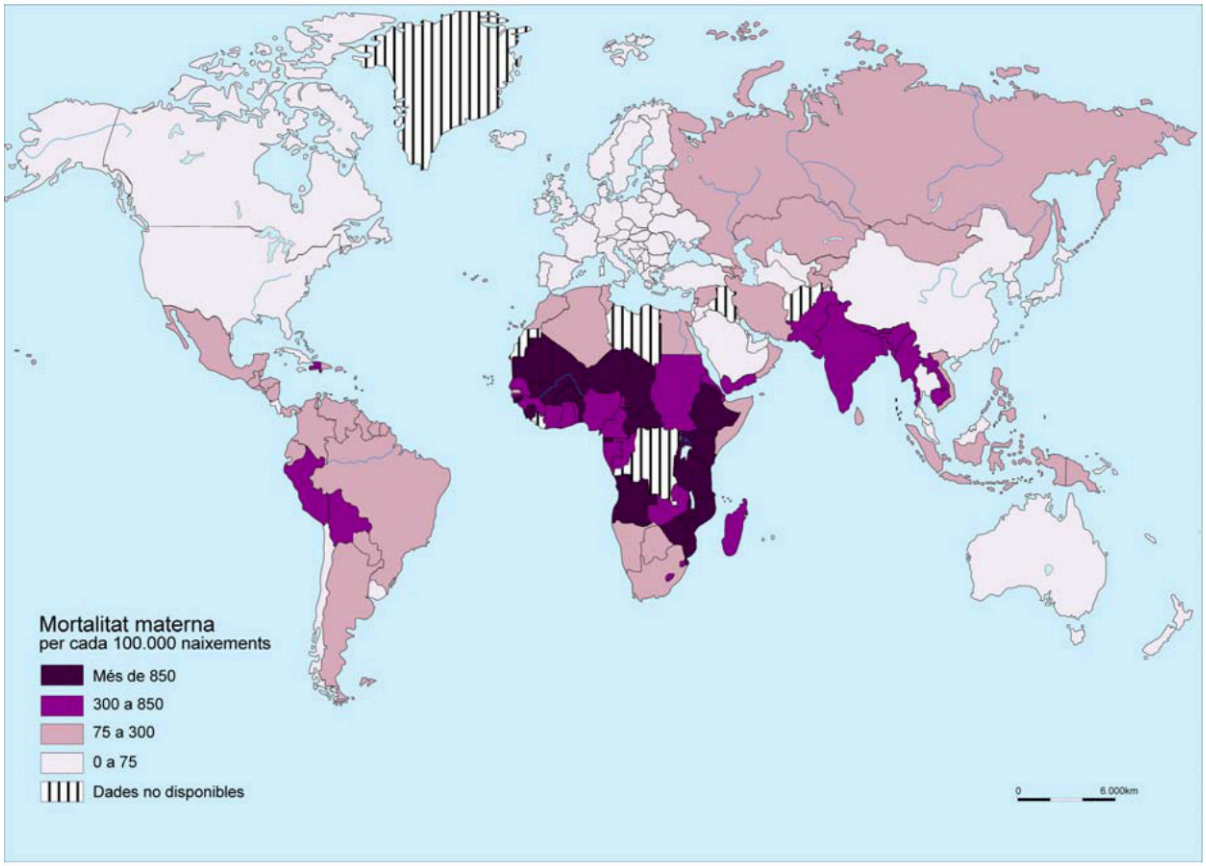
30. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Ejercicio 2

[5 puntos]

Observe el siguiente mapa y responda a las cuestiones planteadas.

Mortalidad materna en el mundo (2005)

FUENTE: Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD). *Informe sobre Desarrollo Humano, 2005.*

1. Describa la información representada en el mapa.

[1 punto]

2. Justifique por qué la mortalidad materna puede considerarse un indicador de desigualdad socioeconómica. A continuación, indique las principales diferencias entre los países desarrollados y los países en vías de desarrollo en relación con este indicador.

[1,5 puntos]

3. Exponga las principales diferencias en cuanto a la situación de la mujer entre los países desarrollados y los países en vías de desarrollo, de acuerdo con el siguiente esquema:

a) Explique el papel de la mujer en el sistema productivo.

b) Analice el acceso a la formación y el acceso a los puestos de responsabilidad política.

c) Cite tres países en los que la mujer haya conseguido una mayor igualdad y tres países en los que se produzca la situación contraria.

[2,5 puntos]

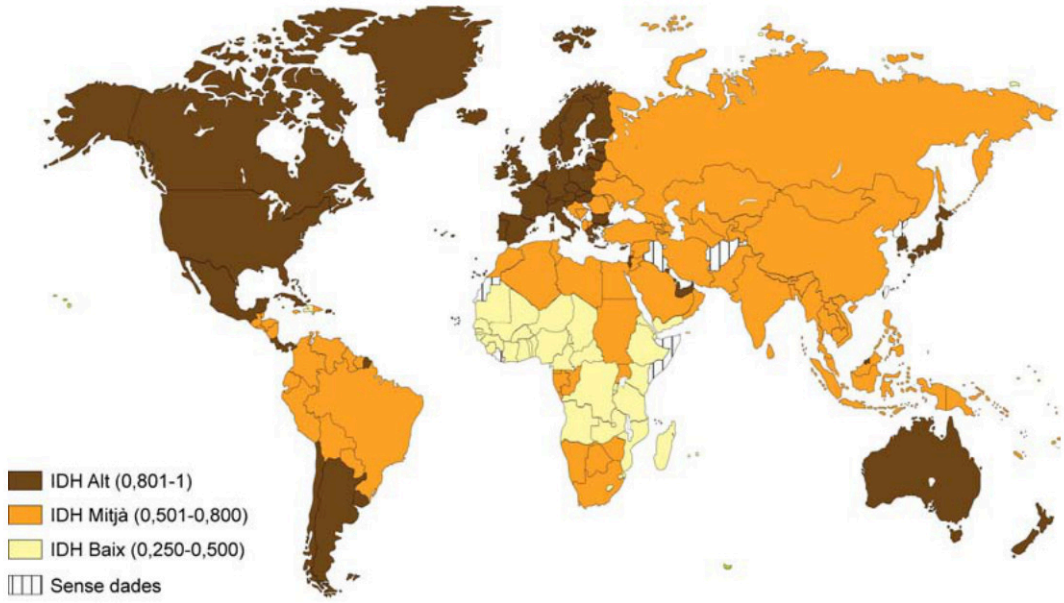
31. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Ejercicio 2

[5 puntos]

Observe el siguiente mapa y responda a las cuestiones planteadas.

Índice de desarrollo humano (IDH) en el mundo en 2005

Font: PNUD. *Informe sobre el desenvolupament*, 2005.

1. Describa la información que proporciona el mapa.

[1 punto]

2. Defina brevemente los dos siguientes conceptos: *producto interior bruto per cápita (PIB per cápita)* e *índice de desarrollo humano (IDH)*. Cite dos indicadores más que podrían utilizarse para medir el grado de desarrollo de un país.

[1,5 puntos]

3. Exponga las diferencias que existen entre los países desarrollados y los países en vías de desarrollo en cuanto a las características de la industria, teniendo en cuenta los siguientes aspectos: tipo de industria, productividad, capital y tecnología utilizada. Finalmente, cite tres países industriales que sirvan de ejemplo para cada grupo de países.

[2,5 puntos]

OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

El mapa municipal català es caracteritza pel gran nombre i per la proporció elevada de municipis amb un nombre d'habitants molt reduït. Dels 946 municipis actuals, més d'una cinquena part no arriben als 250 habitants.

Tal com assenyala la nostra llei municipal, aquesta fragmentació «és una de les causes de la crisi municipal, crisi que es manifesta en la manca de recursos i de capacitat per prestar amb eficàcia els serveis corresponents».

Efectivament, de la manca d'un mínim de població en els municipis es deriva normalment una escassa capacitat econòmica i de gestió per al compliment dels serveis mínims, una prestació de serveis de qualitat i eficàcia escasses, una eficiència reduïda i una dispersió notable de les inversions públiques dirigides al món local i, de vegades, una manca de recursos humans i, fins i tot, d'implicació social en l'autogovern.

Per millorar aquesta situació caldria, d'una banda, una política general de finançament i dotar de recursos els municipis petits per tal d'augmentar la capacitat d'actuació que tenen i, de l'altra, l'element primordial que és la reordenació de l'estructura municipal, mitjançant una reorganització territorial dels municipis dirigida a determinar les unitats bàsiques que configuren el mapa municipal i les seves formes d'integració. Això implicaria assolir una població mínima municipal de 250 habitants.

Comissió d'experts per a la revisió del model d'organització territorial de Catalunya, creada pel Govern de la Generalitat l'abril del 2000

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

2. Esmenteu les competències que són pròpies dels municipis. Expliqueu quins són els problemes principals dels municipis amb pocs habitants. Digueu alguna forma d'agrupació de municipis pensada per a solucionar problemes comuns.

[1,5 punts]

3. Exposeu les característiques i competències principals dels següents nivells d'organització territorial i administrativa de Catalunya: municipi, comarca i província. Esmenteu el nom de dues comarques situades a cadascuna de les quatre províncies en què es divideix Catalunya.

[2,5 punts]

33. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

L'Àfrica, amb una població de més de 400 milions de persones, amb un conjunt de riqueses naturals i minerals de gran valor estratègic, està paradoxalment devorada per la pobresa, la corrupció, el subdesenvolupament, l'espoliació dels seus recursos i les matances ètniques provocades pels seus conflictes bèl·lics […]. Els cabdills i dictadors africans continuen al poder protegits per les multinacionals vinculades a aquests negocis.

El continent africà, sotmès durant segles a la colonització europea i nord-americana, no pot sortir de la seva situació de fam i de misèria perquè és un objectiu prioritari de les grans corporacions transnacionals energètiques i mineres que hi extreuen petroli, urani, coure, níquel, ferro, or, alumini, cobalt, plom, fosfats, zinc i diamants. Molts d'aquests recursos són altament estratègics per a la indústria occidental. A aquestes fonts de riquesa cal sumar el comerç d'ivori (en una dècada el nombre d'elefants ha passat d'1,3 milions a menys de 600.000) i el de les espècies exòtiques en via d'extinció.

Si a l'espoliació ecològica s'hi afegeixen els 36 milions d'infectats per la sida (17 milions d'africans han mort des que es va iniciar l'epidèmia), més del 70 % dels quals es localitzen a l'Àfrica subsahariana, el panorama esdevé realment desolador.

Globalització i medi ambient: El segle de l'ecologia.
Diputació de Barcelona i Associació Una Sola Terra, 2002

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

2. Definiu el concepte *subdesenvolupament* i exposeu els trets principals del model *centre-perifèria* per a explicar les diferències de desenvolupament entre els països del món.

[1,5 punts]

3. Exposeu les característiques més rellevants del comerç internacional, d'acord amb l'esquema següent:

a) Expliqueu les diferències entre *importacions* i *exportacions* i entre *balança comercial* i *balança de pagaments*.

b) Exposeu els trets principals de l'intercanvi desigual entre els països rics i els països pobres.

c) Esmenteu quatre exemples de països del *centre* i quatre de la *perifèria*.

[2,5 punts]

34. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

No es pot creure que el *contingut* de la globalització hagi nascut en el nostre temps. El que és nou és el *concepte* de *globalització*. Quan Colom descobrí Amèrica o els jesuïtes arribaren a la Xina estaven globalitzant el planeta, malgrat que no ho sabessin.

[…] Però només s'utilitza el concepte de *globalització* —que substitueix el d'*internacionalització*— a partir dels anys vuitanta, quan cau el mur de Berlín i s'autodestrueix el socialisme real.

[…] El terreny en el qual la globalització ha avançat més és en el de l'economia. No existeix una globalització política, ni dels drets humans, ni de la justícia, ni de l'ecologia, etcètera. Per això, la globalització realment existent és una globalització deforme. I, amb més exactitud, una globalització financera. La globalització camina a tres velocitats: llibertat absoluta de moviments de capitals; llibertat relativa de moviments de béns i serveis, i obstacles, cada cop més explícits, als moviments de persones (en una conjuntura en què les migracions han assolit un paper central). És a dir, els diners no tenen fronteres; les mercaderies, algunes, i les persones, moltes. A més, és una globalització mutilada, perquè hi ha àmplies zones del planeta a les quals no n'arriben els efectes positius: per exemple, la major part d'Àfrica.

Quan ja han passat quinze anys d'aquesta etapa globalitzadora, se'n fan els primers balanços. Sens dubte, ha beneficiat les capes més qualificades dels països rics i l'han aprofitada altres nacions que fa dues dècades formaven part del bloc de països en via de desenvolupament i avui són països emergents (Espanya n'és un bon exemple). Però el que pronosticaven els hagiògrafs de la globalització feliç no s'ha acomplert: aquesta democràcia no és inclusiva. Els nivells de pobresa disminueixen molt lentament i els de desigualtat han augmentat d'una manera exponencial.

Traducció feta a partir del text de
J. Estefanía. *El País* (4 novembre 2006)

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

2. Definiu el concepte *globalització econòmica* i indiqueu els factors principals que l'han fet possible.

[1,5 punts]

3. Expliqueu les conseqüències econòmiques, mediambientals, polítiques, socials i culturals de la globalització per mitjà d'exemples concrets.

[2,5 punts]

Exercici 2

[5 punts]

Observeu la taula següent i contesteu les qüestions.

Algunes dades sobre països recentment incorporats a la Unió Europea i països candidats a integrar-s'hi en un futur

	Taxa d'inflació (%)	*Taxa d'atur (%)*	*Valor del PIB* per capita *(en comparació amb la mitjana de la UE)*	*Població (en milions d'habitants)*
Bulgària	6,1	11,9	30,8	7,9
Romania	11,9	31,4	31,4	22,4
Turquia	12,0	10,0	27	68,6
Croàcia	2,1	13,8	46	4,4
Unió Europea	2,1	9,1	100	456,8

FONT: *www.infoeuropa.org* (2007).

1. Descriviu la informació que proporciona la taula.

[1 punt]

2. Exposeu quins requisits polítics i econòmics són necessaris per a formar part de la Unió Europea (UE). Quins dels països de la taula s'han incorporat a la UE l'1 de gener del 2007?

[1,5 punts]

3. Exposeu les característiques econòmiques i polítiques principals de la Unió Europea (UE) d'acord amb l'esquema següent:

[2,5 punts]

a) Anomeneu els objectius de la integració econòmica dels estats membres de la UE i els instruments per a aconseguir-la.

b) Poseu algun exemple que signifiqui la integració política, esmenteu un dels tractats principals en la configuració de la UE i anomeneu dues institucions pròpies del sistema polític de la UE.

c) De la llista següent, assenyaleu els països que actualment no formen part de la UE: França, Itàlia, Malta, Grècia, Croàcia, Noruega, Finlàndia, Islàndia, Bulgària, Lituània, Ucraïna, Bèlgica, Suïssa, Polònia.

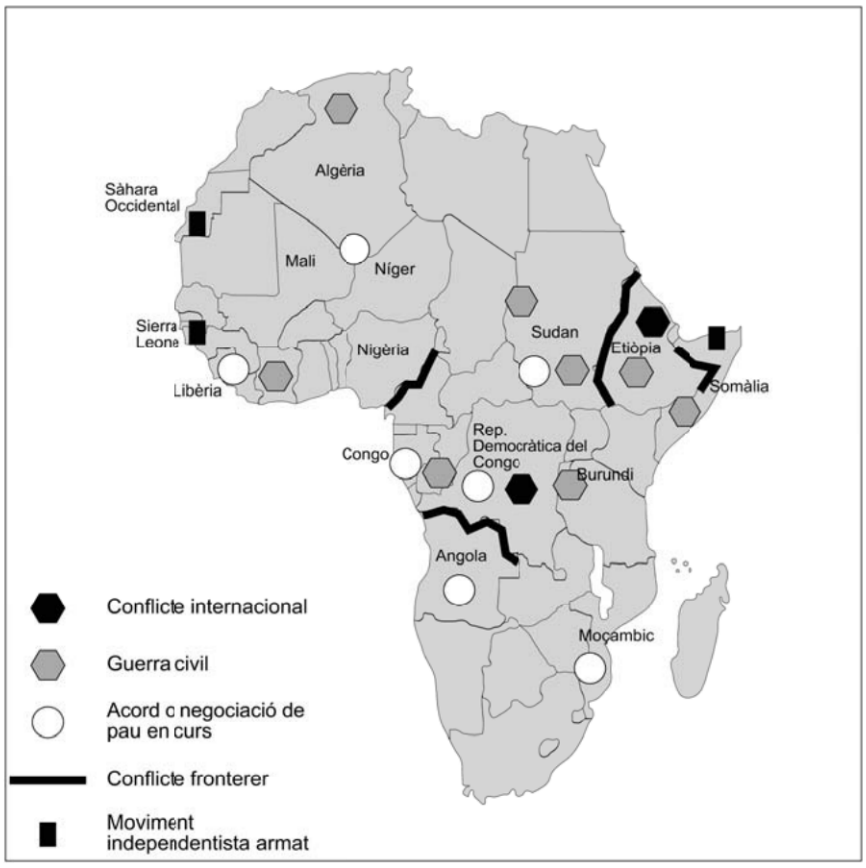
36. PAU 2007 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

[5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions.

Conflictes al continent africà (2006)

FONT: Atles de *Le Monde Diplomatique*, 2006.

1. Descriviu la informació representada en el mapa.

[1 punt]

2. Definiu el terme *frontera política* i exposeu les causes principals dels conflictes fronterers.

[1,5 punts]

3. Exposeu quins són els elements i les institucions bàsiques que caracteritzen un estat. Anomeneu dos casos de conflictes entre estats veïns i expliqueu-ne breument les causes. Finalment, indiqueu l'origen i les funcions o propòsits de l'Organització de les Nacions Unides (ONU).

[2,5 punts]

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2006-2007

Geografia

Opció A

PAU. Curs 2005-2006

Exercici 1 [total: 5 punts]

Llegiu el text següent i responeu les qüestions.

> La Política Agrícola Comuna (PAC) es va crear als anys seixanta, en un moment en què Europa era deficitària en la majoria dels productes alimentaris. Els seus mecanismes es van configurar per resoldre aquesta situació i la seva funció principal va ser la de vetllar pels preus dels productes i les rendes dels pagesos de la Unió Europea (UE) per mitjà d'operacions d'intervenció i sistemes de protecció davant les importacions.
>
> Aquesta política va contribuir positivament al creixement econòmic i va aconseguir garantir el subministrament al consumidor europeu d'un ampli ventall de productes alimentaris de qualitat a preus raonables. Fins a mitjans dels anys 90, la PAC va ser la política comunitària més important, especialment des del punt de vista pressupostari. La UE es va convertir en el primer importador i el segon exportador de productes agrícoles a nivell mundial.
>
> Però el sistema, que responia amb encert a una situació de dèficit, va posar de manifest un seguit de deficiències en començar la UE a produir enormes excedents de la majoria dels seus productes agrícoles. Grans quantitats de mantega, llet i vi s'havien de destruir perquè no hi havia demanda interna o externa. A més a més, van sorgir tensions en les relacions amb tercers països, especialment els EUA, inquiets pels efectes que tenien les exportacions subvencionades de la UE en el preu mundial dels productes alimentaris.
>
> J. C. Martínez Coll, *La integración europea*. Eumed-net. Univ. de Màlaga, 2001

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]
2. Exposeu els aspectes principals de la Política Agrària Comuna (PAC). [1,5 punts]
3. Hi ha en l'actualitat una veritable competència en el mercat mundial de productes agraris? Raoneu adequadament la resposta i poseu exemples de polítiques concretes que es desenvolupen en el sector agrari i que corroborin els arguments utilitzats. [2,5 punts]

Opció B

Exercici 1 [total: 5 punts]

Llegiu el text següent i responeu les qüestions.

> És veritat que la Xina és alguna cosa més que la fàbrica global barata, que llança les seves pròpies naus espacials, que ja es capaç de produir i exportar productes de considerable valor afegit i que les seves grans empreses comencen a prendre algunes posicions internacionals. La Xina ha obtingut avantatges innegables en la globalització. El problema és que el control dels processos en què es troba inserida és més que discutible.
>
> El sector més productiu de la seva economia, l'exportador, que generarà aquest any un superàvit comercial sense precedents de 100.000 milions de dòlars, està àmpliament dirigit per estrangers i per al benefici d'estrangers. El pes del comerç exterior en el seu PIB ha passat del 5% el 1978 al 37% en l'actualitat, fet que reflecteix una enorme dependència.
>
> El pes del consum intern en el seu creixement, del 80% en les economies dels Estats Units i del Japó, disminueix a la Xina: 67,5% el 1981; 60% el 2003; 53,6% el 2004. És cert que és el país que més inversions estrangeres directes rep, però s'han aconseguit amb l'oferiment d'un tracte fiscal preferencial i donant altres incentius a les companyies multinacionals, que no sols exporten els seus productes sinó també els seus beneficis, freqüentment camuflats per mitjà de la manipulació de preus utilitzats en les transaccions entre companyies.
>
> R. Poch, "Por qué China no es un dragón", *La Vanguardia*, 13 de novembre de 2005

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Comenteu breument els principals factors que intervenen en la localització industrial. Assenyaleu quines són les principals regions industrials del món. [1,5 punts]

3. Expliqueu la relació entre la globalització econòmica i l'especialització econòmica creixent de diverses àrees del món. Poseu exemples de situacions concretes. [2,5 punts]

Opció A

PAU. Curs 2005-2006

Exercici 1 [total: 5 punts]

Llegiu el text següent i responeu les qüestions.

> Una primera raó de diversitat s'expressa en un grau de consolidació i estabilitat molt diferent entre uns i altres estats d'Europa. Les aportacions i pervivències històriques són evidents, ja que mentre l'Europa occidental veu com les seves fronteres s'han mantingut invariables durant un llarg període de temps, no ha passat el mateix en el centre i l'est del continent.
>
> Els estats que s'han creat més recentment se situen a l'Europa central i oriental, ja que el desmantellament de l'Europa dels imperis a principis del segle XX i la desaparició de les tres estructures federals que organitzaven políticament aquest espai –Unió Soviètica, Txecoslovàquia i Iugoslàvia– han estat processos decisius en la compartimentació política d'aquest gran conjunt regional.
>
> Primer va ser l'antiga República Democràtica d'Alemanya, amb la unificació alemanya, la que el 1990 va iniciar el procés; després van seguir els moviments dels països bàltics, d'Eslovènia i de Croàcia, per la seva independència (1991-1992), que es va prolongar a Macedònia i a l'antiga URSS; a partir de 1993 Txecoslovàquia es va escindir en dos i el 1995 els acords de Dayton van acabar de definir l'estructura política de Bòsnia.
>
> En sis anys es van constituir setze nous estats, es van multiplicar les fronteres i el mapa polític d'Europa va canviar completament.
>
> F. López i altres, *Geografía de Europa*, Ed. Ariel, 2000

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Definiu *estat federal*, *estat unitari* i *estat descentralitzat*. Citeu dos exemples de cada tipus. [1,5 punts]

3. Expliqueu un exemple de conflicte geopolític entre estats i indiqueu-ne les causes, els principals fets i les conseqüències. [2,5 punts]

Opció B

Exercici 1 [total: 5 punts]

Llegiu el text següent i responeu les qüestions.

> Gràcies a les noves tecnologies de la informació i de la telecomunicació, qualsevol decisió presa en un extrem del planeta pot tenir efectes immediats, en temps real, en l'altre extrem. El que expressa en primera instància el concepte de globalització és la capacitat dels sistemes de comunicacions i dels mercats per abastar el món en la seva totalitat i al moment [...].
>
> Ja fa temps que es va acabar la fase expansiva del capitalisme i aquest ha arribat a tot el món, bàsicament a través del comerç i de la inversió productiva i financera. La globalització, en canvi, representa la fase de la immediatesa i de l'aprofundiment de la integració de les economies mundials. En ella, tot s'ha mercantilitzat, fins i tot els llocs. Així, en el turisme postindustrial típic de la globalització, el lloc com a tal esdevé una mercaderia, no és només un lloc per consumir, sinó que ell mateix és un objecte de consum.
>
> Ara bé, la globalització va molt més enllà [...], comprèn un ventall molt ampli d'aspectes de la nostra vida quotidiana que es veuen afectats per ella: la geopolítica, la cultura, els hàbits de consum i, fins i tot, l'homogeneïtzació d'alguns paisatges.
>
> J. Nogué i J. Vicente, *Geopolítica, identidad y globalización*, Ed. Ariel, 2001

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

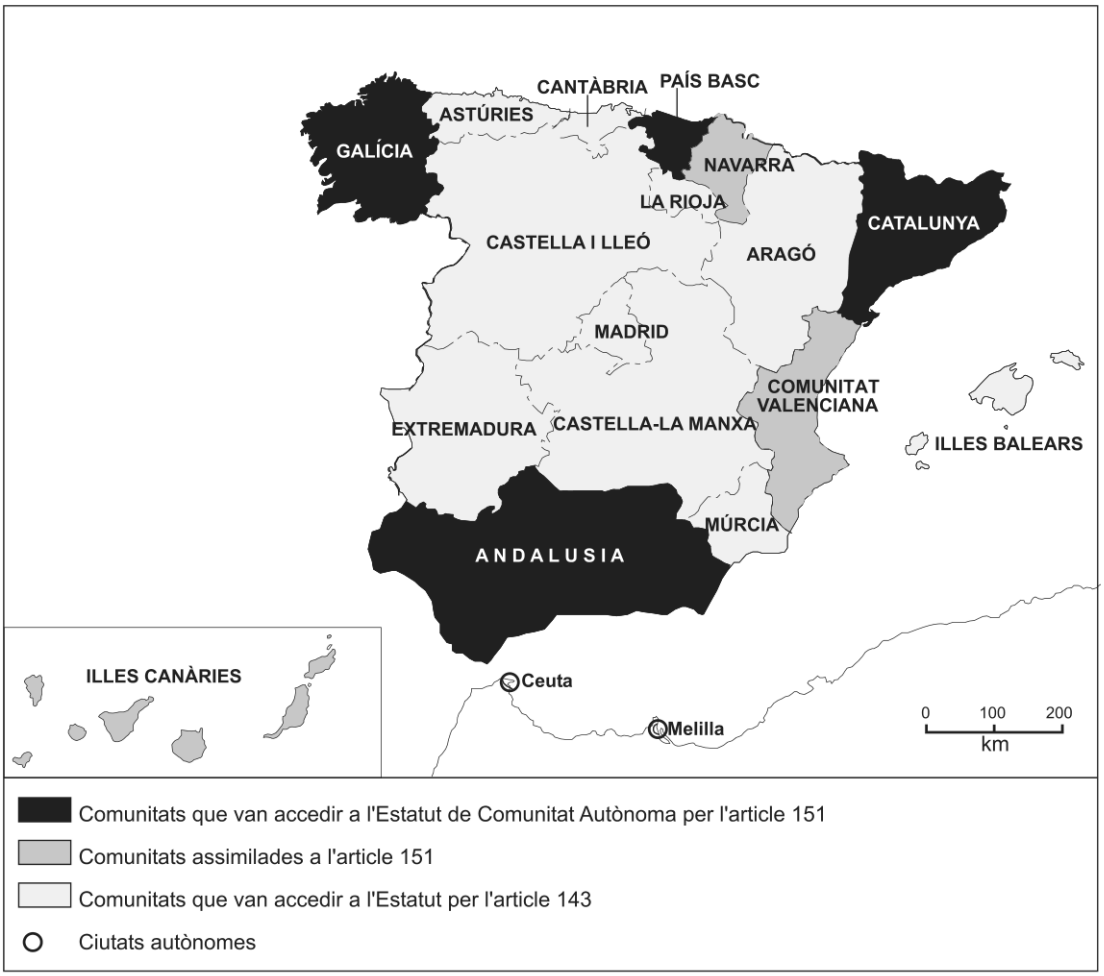
2. Definiu el concepte de *globalització* i indiqueu algunes de les principals organitzacions econòmiques internacionals que lideren aquest procés. [1,5 punts]

3. Expliqueu algunes de les principals característiques del procés de globalització de l'economia d'acord amb l'esquema següent: factors que l'han afavorit i principals conseqüències econòmiques, polítiques i socials. [2,5 punts]

41. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2 [total: 5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu les qüestions.

1. Descriviu la informació que proporciona aquest mapa. [1 punt]

2. a) Escriviu el nom de dues comunitats autònomes amb dues províncies i dues més amb tres províncies.
   b) Exposeu les diferències existents entre un estat federal i un estat descentralitzat. Citeu dos exemples de cada tipus. [1,5 punts]

3. Expliqueu les principals característiques de les institucions bàsiques de l'organització territorial i administrativa de l'Estat espanyol: municipi, província i comunitat autònoma, i les seves principals competències. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalunya
de Catalunya
d'Accés a la Universitat

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

La globalització és un procés irreversible, que només es faria reversible si els estats tornessin a tenir economies tancades, amb tipus de canvi fixos i monedes no convertibles, aranzels alts, control dels moviments de capitals, nacionalització de les empreses multinacionals, restriccions als mercats financers i tancament de les fronteres a la immigració. Aquesta és l'alternativa real [...].

Un dels resultats de la globalització és allunyar de la vida quotidiana dels ciutadans els centres de decisió sobre moltes coses que afecten la seva vida. El tancament d'una fàbrica es decideix a l'altre costat de l'Atlàntic, o a Corea del Sud, o no se sap a on. Una especulació que fa tombar una moneda neix en algun mercat financer llunyà que es transmet en pocs minuts al mercat local. La política monetària ja no és competència d'un estat, ni la comercial, ni l'agrícola, ni l'exterior, ni la política de defensa, ni gairebé cap política. Tot se n'ha anat cap a Brussel·les o Washington.

Amb la fugida de les competències també hi ha hagut una fugida de responsabilitats. «No podem fer-hi res» o «no podem canviar perquè els mercats financers no ho tolerarien», diuen els polítics. En aquestes circumstàncies no se sap a qui protestar sobre els problemes ni a qui exposar les preocupacions.

L. SEBASTIÁN, «Contra la irresponsabilidad de la globalización», *El País*, 24 de juny de 2002

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Definiu el concepte de globalització i esmenteu quatre característiques, amb exemples, d'aquest model econòmic. [1,5 punts]

3. Analitzeu les causes i les conseqüències dels intercanvis desiguals entre els estats del nord i del sud. [2,5 punts]

43. PAU 2005 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Canviar el mapa polític de Catalunya no és una feina fàcil. Fa 170 anys que el país s'organitza mitjançant les províncies espanyoles, una organització forana i imposada pel ministre Javier de Burgos l'any 1833. L'organització comarcal de Pau Vila, d'abans de la Guerra Civil, ha perdurat fins als nostres temps i ha servit per donar resposta als municipis més petits. I aquest és un dels principals problemes de Catalunya: gairebé 1.000 municipis i un nucli desproporcionat de població: Barcelona.

Tenint en compte la macrocefàlia catalana, els enormes desequilibris territorials de població i les identitats culturals i els sentiments dels ciutadans, organitzar un nou mapa polític sempre ha significat una tasca ingent. Ja fa uns anys, però, la classe política es plantejava refer l'organització interna de Catalunya d'una manera més racional, responent a la realitat del territori i adoptant una fórmula genuïnament catalana: les vegueries. La descentralització, donar més serveis a la ciutadania i la poca definició dels consells comarcals, així com altres aspectes secundaris, han estat els objectes principals als quals respon el plantejament.

C. ARTIGUES, «Retorn a les vegueries», *Presència,* 2004

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Segons l'actual divisió territorial, definiu *comarca* i *consell comarcal*, i indiqueu-ne la composició i les competències. ¿Quina altra divisió territorial de Catalunya es va aprovar el 1936? [1,5 punts]

3. Expliqueu els orígens, el procés cronològic de creació de l'actual divisió comarcal de Catalunya i indiqueu els criteris en què es va basar, les modificacions posteriors i les propostes de revisió. [2,5 punts]

44. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Segons Jesús Burgueño, el 1810 hi havia unes 2.000 jurisdiccions, que es van reduir a 1.742 municipis a mitjan segle XIX i a 1.085 a principis del segle XX, xifra que pràcticament es va mantenir estable durant més de mig segle. A conseqüència del fort èxode rural, a partir de 1960 es va impulsar un procés de reduccions que va comportar la supressió forçada d'un bon nombre de petits municipis, generalment situats a les comarques d'alta muntanya (l'Alt Urgell, els dos Pallars, l'Alta Ribagorça, la Val d'Aran). El 1979 el nombre de municipis s'havia reduït a 934.

Des de 1979 fins a l'actualitat s'ha produït un lent increment del nombre de municipis fins a arribar a la xifra de 946 l'any 2001. En definitiva, el resultat final d'aquest procés és un mapa municipal molt complex, tant pel que fa a la mateixa delimitació municipal, que en molts casos té un origen molt antic, com pel que fa a les abismals diferències que mostren els municipis en extensió i població (més de la meitat no arriben als 1.000 habitants i només uns 130 municipis superen els 10.000).

R. MAJORAL. *Cataluña: un análisis territorial*. Barcelona: Ariel, 2002

1. Identifiqueu les principals idees del text. [1 punt]

2. Citeu tres competències que tinguin reconegudes els municipis de Catalunya i expliqueu en què consisteixen. A continuació indiqueu qui pot decidir sobre l'alteració dels límits dels municipis o sobre la seva supressió. [1,5 punts]

3. Exposeu les principals característiques de l'organització territorial i administrativa de Catalunya com a comunitat autònoma. En la vostra exposició esmenteu les institucions d'autogovern i les competències que els corresponen. Indiqueu també, citant algun exemple, els possibles avantatges i inconvenients del model autonòmic per a Catalunya. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

A Catalunya, la qüestió de l'organització territorial de les Administracions Públiques ha generat nombroses controvèrsies. L'inici d'aquesta discussió, que encara segueix en l'actualitat, es remunta a finals del segle XIX amb el naixement del catalanisme polític i el seu rebuig a la divisió provincial establerta el 1833. Els episodis més coneguts d'aquesta polèmica territorial arrenquen amb el debat sobre la comarca, en el primer terç del segle XX, que va culminar el 1936 (en plena guerra civil) amb l'establiment de la divisió comarcal, suprimida a continuació per la dictadura franquista. La discussió posterior es va centrar en la vigència i la idoneïtat de la comarca com a àmbit de l'organització territorial de la Catalunya democràtica, durant els anys de la transició política. Posteriorment, el 1987, la Generalitat va optar per restablir, amb algunes modificacions, la divisió comarcal de l'època republicana [...].

L'últim episodi d'aquesta polèmica territorial ha estat l'elaboració de l'*Informe sobre la revisió del model d'organització territorial de Catalunya* (2000), portat a terme per una Comissió d'Experts nomenada pel Parlament de Catalunya. En aquest informe es proposa la reorganització del conjunt de les divisions territorials catalanes, des de les províncies fins a les comarques i els municipis, amb la finalitat de racionalitzar el conjunt de l'Administració Pública i fer més eficaç la prestació de serveis públics a la població.

R. MAJORAL. *Cataluña: un análisis territorial*. Barcelona: Ariel, 2000

1. Resumiu les principals idees del text. [1 punt]

2. Indiqueu quines van ser les modificacions introduïdes en la divisió comarcal de Catalunya l'any 1987. Digueu també quina institució és responsable de la gestió de cada comarca i exposeu breument quina és la seva composició i quines són les seves competències. [1,5 punts]

3. Redacteu una breu exposició sobre les divisions territorials que existeixen a l'Estat espanyol, d'acord amb l'esquema següent: tipus de divisió, institució responsable de la seva gestió i competències que li corresponen. [2,5 punts]

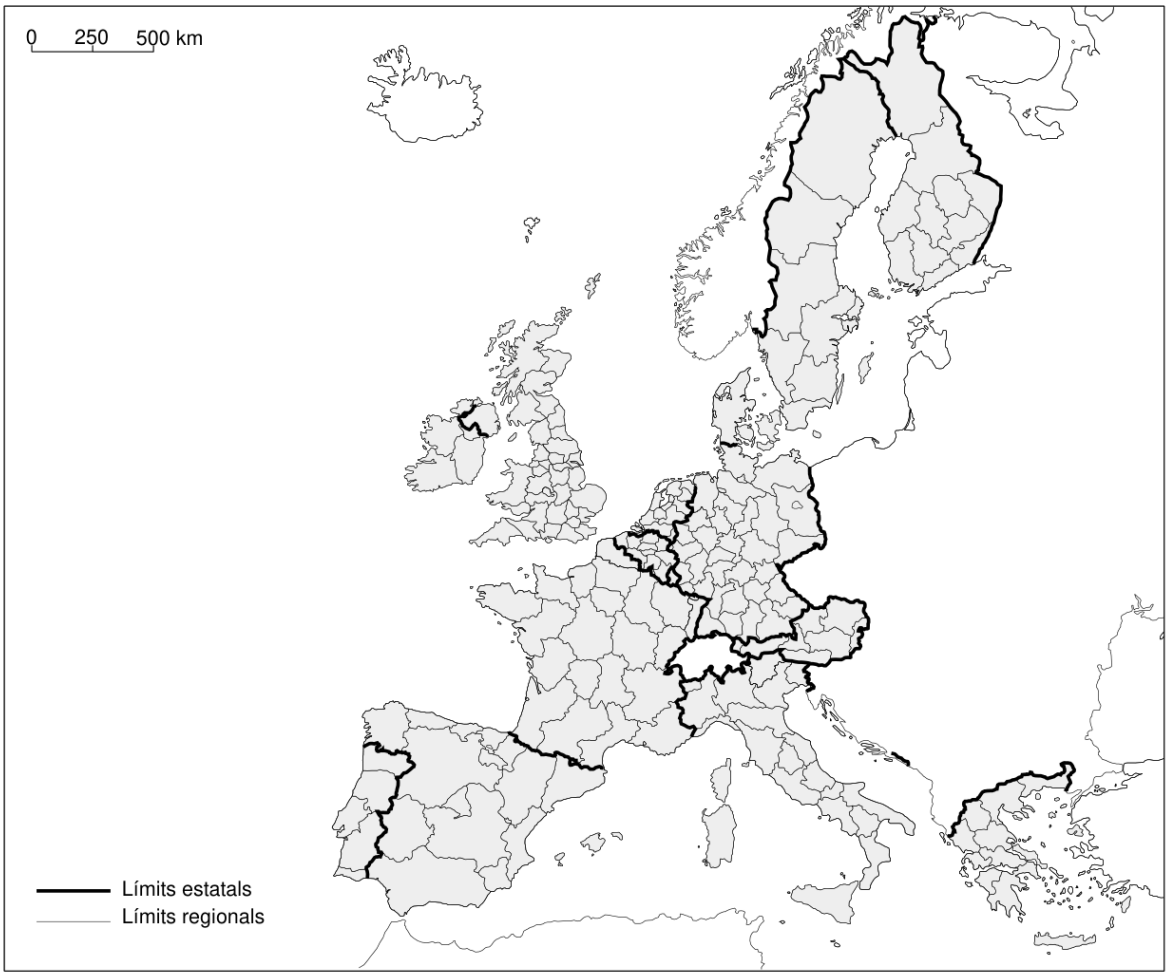
Interuniversitari de Catalunya
ció i Organització de les PAU ya

46. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions.

ELS ESTATS I LES REGIONS DE LA UNIÓ EUROPEA

1. Descriviu la informació que proporciona el mapa i enumereu els països membres de la Unió Europea en l'actualitat. [1 punt]

2. Indiqueu amb quina escala de l'organització territorial de l'Estat espanyol es corresponen les regions europees i enuncieu les principals característiques de la política regional europea. [1,5 punts]

3. Expliqueu quines són les principals institucions polítiques de la Unió Europea i quines funcions acompleixen. Esmenteu alguns dels països que properament s'integraran en aquesta organització. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Les funcions que cada Estat ha de desenvolupar en el seu àmbit de sobirania –proporcionar serveis, regular, controlar– s'organitzen a través d'unitats territorials estructurades i jerarquitzades amb molta cura. A cada nivell li corresponen competències diferents. La forma i la grandària d'aquestes unitats depenen del projecte polític i social de cada Estat, una prova d'això són les modificacions que es produeixen en l'estructura de l'Estat cada vegada que hi ha canvis polítics importants. [...] Uns altres factors que influeixen en el desenvolupament de les funcions de l'Estat són, d'una banda, la situació tècnica dels transports i les comunicacions i, d'altra banda, les característiques físiques del territori com, per exemple, el relleu.

La tendència a la centralització, pròpia de les societats industrials, es reflecteix en el funcionament de l'Estat, ja que es produeix una acumulació de funcions en el govern central. Però com que aquesta centralització sol produir efectes negatius, sovint es dóna un corrent d'opinió favorable a la descentralització, especialment si hi ha reivindicacions de caràcter nacionalista.

Segons la forma en què el poder es distribueix pel territori, els Estats es classifiquen en federals, unitaris i de tipus mixt.

Font: reelaborat a partir de: *Geografía*, Crítica, 1988

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]

2. Exposeu les principals característiques dels estats federals, unitaris i de tipus mixt. Citeu algun exemple de cada tipus. [1,5 punts]

3. Exposeu les principals característiques de les institucions bàsiques de l'organització territorial i administrativa de l'Estat espanyol –municipi, província i comunitat autònoma– i indiqueu-ne les principals competències. [2,5 punts]

ersitari de Catalunya
anització de les PAU de

48. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

La revolució de les tecnologies de la informació i de la comunicació s'ha estès per tot el món a través d'Internet. [...] La nova economia es basa en la combinació sinèrgica* entre les noves tecnologies de la informació i de la comunicació, el desenvolupament de xarxes d'activitats comercials, i l'expansió mundial de mercats i talents. [...]

La creixent interdependència dels mercats financers constitueix el nucli del procés de globalització, juntament amb la sensibilitat d'aquests mercats davant les turbulències informatives de tota mena. Les decisions respecte a les principals inversions financeres s'adopten, i són rebutjades, en qüestió de segons, d'acord amb una combinació de models matemàtics, processament accelerat de dades, i percepcions. La desregulació, la liberalització, la globalització i les xarxes informàtiques han transformat els mercats financers i els han convertit en l'última instància per valorar empreses i països, i han col·locat les finances mundials fora, en bona part, del control dels governs i de la supervisió de les institucions financeres.

Font: CASTELLS, M., *Anuario Internacional*, CIDOB, 2001

*sinergia: acció combinada o suma de diversos elements per acomplir una funció o assolir una finalitat.

1. Identifiqueu les idees principals del text. [1 punt]

2. Expliqueu el paper de la informació en el funcionament econòmic mundial i indiqueu les innovacions tecnològiques més importants que hi ha hagut en l'àmbit de la informació els darrers anys. [1,5 punts]

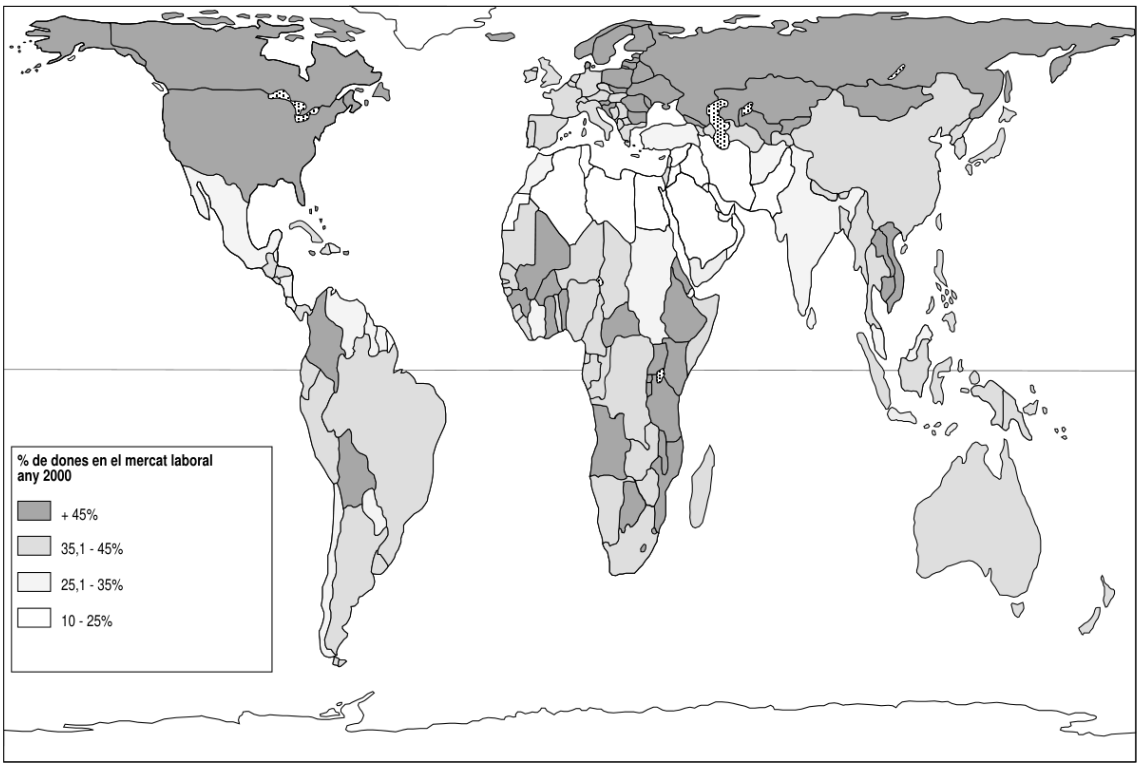
3. Feu una breu exposició sobre el procés de globalització de l'economia seguint el següent esquema: definició del concepte, impacte que ha tingut en la producció industrial i en els intercanvis, paper dels governs i desigualtats mundials. [2,5 punts]

49. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions.

OCUPACIÓ LABORAL DE LA DONA

Font: *The World's Women 2000*. United Nations Statistics Division

1. Descriviu la informació que proporciona aquest mapa. [1 punt]

2. Indiqueu si és possible deduir del mapa una relació directa entre àrees culturals i participació de la mà d'obra femenina en el mercat laboral i digueu quines són les causes d'aquesta relació. [1,5 punts]

3. Exposeu les semblances i les diferències que caracteritzen l'economia dels països desenvolupats i la dels països en vies de desenvolupament, així com la participació de la dona en els uns i en els altres. [2,5 punts]

Distribució universitària de Catalunya
Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Coordinació i Organització PAU de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

LA PRODUCCIÓ I ELS INTERCANVIS EN L'ECONOMIA GLOBAL

L'existència d'un únic mercat mundial (el capitalista), amb el corresponent augment dels intercanvis comercials i dels fluxos degut a les estratègies de les grans empreses multinacionals, són els elements clau per a comprendre la mundialització o globalització de l'economia i la constitució d'un sistema mundial. Efectivament, el món funciona cada vegada més com un sistema interdependent que forma una xarxa de matèries primeres, productes, capitals, informació i, sobretot, d'homes i dones que es mouen, produeixen, venen, compren i consumeixen.

Les economies nacionals estan cada vegada més integrades en l'economia mundial i els estats han perdut una part del seu poder de decisió en benefici de les multinacionals. Ara bé, sota aquesta aparent uniformització s'amaga una nova desigualtat. Efectivament, si bé tots els països i regions del món són interdependents, és evident que no tenen el mateix pes específic en el funcionament del sistema mundial. Alguns juguen el paper de dominants, altres el de dominats i uns altres simplement estan exclosos del joc.

Actualment hi ha tres centres constituïts per tres àrees de poder: Amèrica del Nord (sota el lideratge dels EUA), els països d'Europa Occidental (liderats per Alemanya) i l'àrea del Japó, que tenen una posició hegemònica en relació amb la resta del món. Aquests tres centres tenen el monopoli de la riquesa i de la tecnologia i són els que dirigeixen les activitats i prenen les decisions.

Finalment, per sota dels països esmentats anteriorment, hi ha les potències secundàries el paper de les quals va molt lligat al seu pes demogràfic (l'Índia i la Xina) o industrial (el Brasil). Més enllà s'estenen diversos cercles perifèrics on la població, la pobresa i la dependència creixen i que tenen un futur molt incert.

1. Identifiqueu les idees principals del text i definiu «globalització econòmica». [1 punt]

2. Descriviu com les desigualtats econòmiques es distribueixen en l'espai geogràfic a escala mundial i indiqueu com han influït les empreses multinacionals en el procés de globalització econòmica. [1,5 punts]

3. Exposeu les principals característiques de la producció i dels intercanvis en el context de l'economia globalitzada en l'actualitat. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalunya
teruniversitari de Catalunya
ió i Organització de les PAU a

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

La globalització del comerç internacionalitza cada cop més les qüestions de l'entorn amb el mercadeig dels recursos naturals, com el peix i la fusta a l'alça, i els moviments de capital privat proporcionen als inversors internacionals una fracció cada vegada més gran del «pastís» als indrets més allunyats del globus.

Els països industrialitzats cada vegada estan més enfrontats, com en el cas de la Unió Europea i els EUA, a temes que van des del canvi climàtic del planeta fins als organismes genèticament modificats. Els temes ambientals també han provocat conflictes entre els països del Nord i del Sud, on els països rics i els pobres queden dividits pel que fa a la forma de repartir-se la responsabilitat de frenar el declivi ecològic del planeta.

La globalització s'ha convertit en una paraula corrent. Ara bé, té uns significats bastant diferents per a diferents persones. Per a alguns és sinònim de creixement de les corporacions globals, les pràctiques esteses de les quals transcendeixen les fronteres i les lleialtats nacionals. Per a d'altres, la paraula es relaciona estretament amb la revolució de la informació i amb la mobilitat dels diners, les idees i el treball que han portat els ordinadors i altres noves tecnologies.

FRENCH, H., «Fer front a la globalització ecològica», *L'estat del món,* 2000

1. Identifiqueu les idees principals del text i distingiu amb paraules vostres els diferents significats del concepte *globalització.* [1 punt]

2. Esmenteu les característiques principals dels fluxos de mà d'obra en l'economia actual a escala mundial que s'estan produint com a conseqüència de la globalització. [1,5 punts]

3. Resumiu les principals conseqüències mediambientals, econòmiques, socials i polítiques que provoca el fenomen de la globalització. [2,5 punts]

52. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2 [5 punts]

Analitzeu el quadre estadístic següent i responeu a les qüestions.

ELS DOTZE MUNICIPIS MÉS EXTENSOS DE CATALUNYA

Nom del municipi	Comarca	Extensió en km^2	Població (1996)	Altitud sobre el nivell del mar
Tremp	Pallars Jussà	301	5.503	468
Naut Aran	Vall d'Aran	248	1.337	1.267
La Vall de Boí	Alta Ribagorça	219	757	1.130
Tortosa	Baix Ebre	215	30.088	12
Lleida	Segrià	211	112.035	155
Tivissa	Ribera d'Ebre	208	1.726	309
Vielha e Mijaran	Vall d'Aran	205	3.692	974
Alt Àneu	Pallars Sobirà	193	375	1.076
Alins	Pallars Sobirà	183	287	1.048
Montferrer i Calbó	Alt Urgell	177	730	732
Artesa de Segre	Noguera	176	3.068	318
Les Valls de Valira	Alt Urgell	170	748	740

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

1. Descriviu la informació que us proporciona el quadre estadístic i indiqueu les característiques que comparteixen la majoria dels municipis més extensos de Catalunya i les zones del país on estan localitzats. [1 punt]

2. Exposeu breument les principals formes politicoadministratives de l'organització territorial a l'Estat espanyol i a Catalunya. [1,5 punts]

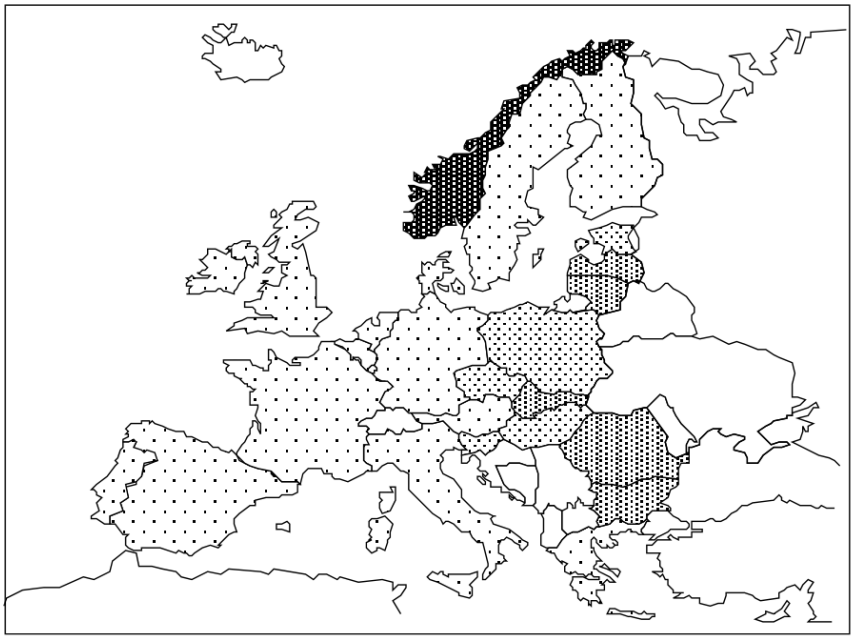
3. Definiu el municipi com a sistema d'organització territorial, resumiu la forma del seu sistema de govern i enumereu les principals competències municipals. [2,5 punts]

53. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2 [5 punts]

Analitzeu el mapa següent i responeu a les qüestions

MAPA DELS PAÏSOS EUROPEUS SEGONS LA SEVA RELACIÓ AMB LA UE

Estats membres de la UE.

Estats membres que van iniciar negociacions d'adhesió a la UE el 1998 i que tenen preferència per incorporar-s'hi a partir del 2005.

Altres Estats que poden incorporar-se a la UE a partir del 2005.

Estats que han decidit en referèndum no formar part de la UE.

1. Descriviu la informació que us proporciona el mapa i indiqueu la situació política dels Estats europeus respecte a la Unió Europea. ¿Quin Estat va decidir en referèndum no formar-ne part? [1 punt]

2. Exposeu les successives ampliacions que ha tingut la Unió Europea des del seu origen fins a l'actualitat i concreteu-ne les dates i els Estats que s'hi han anat incorporant. [1,5 punts]

3. Definiu què és la Unió Europea i indiqueu-ne l'origen, els objectius i les funcions principals dels seus òrgans de govern. [2,5 punts]

54. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

L'istme centreamericà està situat entre els oceans Pacífic i Atlàntic, fet que proporciona als seus països una plataforma marítima molt superior a la seva superfície terrestre. Malgrat tot, a diferència d'antigues potències colonials com Anglaterra i Espanya, tradicionalment no han donat importància estratègica al mar, fins que recentment han començat a comprendre que el mar Carib i l'oceà Pacífic són una font molt rica de recursos pesquers i minerals i que, a més, afegeixen enormes extensions de domini als països centreamericans.

Aquesta nova concepció estratègica s'emmarca en l'auge de la valoració internacional del control sobre els límits del mar territorial, de la plataforma continental adjacent i de l'ús dels recursos de la zona econòmica exclusiva, que s'ha plasmat en el desenvolupament de les conferències que han culminat en la Convenció de les Nacions Unides sobre el Dret del Mar, en vigor des de 1995. En aquesta convenció es recullen aspectes decisius sobre el control dels espais marítims, entre els quals destaca l'establiment de la jurisdicció dels estats riberencs en la gestió i l'explotació dels recursos fins al límit de les dues-centes milles,

A partir d'aleshores, i per raons derivades de l'entrada en vigor d'aquestes noves regulacions, antics contenciosos que estaven relacionats amb la possessió de territoris insulars —com el litigi entre Nicaragua i Colòmbia per les illes de San Andrés i Providencia— o l'accés al mar de determinats països —com li passa a Hondures al Pacífic— han adquirit amb el pas dels anys la nova connotació d'expansió i dominació marítima que tenen les reclamacions recents.

Observatori de crisis,
Fundació CIDOB

1. Resumiu les idees principals del text i indiqueu per quines raons s'han revifat els antics contenciosos per la possessió de territoris insulars a l'Amèrica Central. [1 punt]

2. Expliqueu a què es refereix el text quan parla del «mar territorial», de la «plataforma continental» i de la «zona econòmica exclusiva». [1,5 punts]

3. Exposeu la importància econòmica i estratègica del control dels Estats sobre les aigües marítimes. [2,5 punts]

55. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2 [5 punts]

Analitzeu el quadre estadístic següent i responeu a les qüestions.

PERSONES OCUPADES ALS ESTATS DE LA UNIÓ EUROPEA
(dades en milers)

Estats	Any 1988	Any 1998
Bèlgica	3.483	3.857
Dinamarca	2.683	2.679
Alemanya	26.999 (1)	35.537
Grècia	3.651	3.967
Espanya	11.709	13.161
França	21.503	22.469
Irlanda	1.090	1.373 (2)
Itàlia	21.085	20.065
Luxemburg	152	171
Països Baixos	5.903	7.402
Portugal	4.427	4.763
Gran Bretanya	25.660	26.883
Àustria	—	3.626
Finlàndia	—	2.179
Suècia	—	3.946
TOTAL	**128.345**	**152.078**

(1) sense l'Alemanya de l'Est.
(2) dades de 1997.

Font: *Eurostat annuaire,* Office des publications officielles des Communautés européennes, Luxemburg, 2000

1. Descriviu les informacions que us facilita aquest quadre estadístic. [1 punt]

2. Calculeu quins són els Estats que, sumats, concentraven el 1998 més de dos terços de les persones ocupades i identifiqueu els Estats en què les persones ocupades han augmentat. En tots hi ha augmentat la població ocupada? Quines poden ser les causes de les diferències? [1,5 punts]

3. Enumereu les principals institucions de govern de la Unió Europea i les seves funcions corresponents. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Les empreses multinacionals són evidentment una anella central de la interdependència econòmica mundial. El ràpid creixement de les inversions directes internacionals reflecteix el reforçament del seu lloc en l'economia. Les multinacionals més grans concentren una gran part de l'activitat econòmica. Entre les 37.000 multinacionals censades per les Nacions Unides, les 100 primeres realitzen per si soles les tres quartes parts de la xifra global dels negocis. Cada vegada es parla més del concepte de globalització amb la finalitat de mostrar l'entrada en una nova etapa, més integrada, de la multinacionalització.

Una imatge estesa de l'empresa global és la d'una megaorganització, present en el conjunt dels mercats mundials, que escampa productes més o menys estandarditzats, fins i tot encara que estiguin adaptats a les especificitats locals. Aquesta organització està molt estructurada mitjançant grans xarxes informàtiques que permeten un control total, pràcticament en temps real.

K. Ohmae, que va ser un dels primers a popularitzar el terme, descriu la globalització com un món interdependent i en harmonia, en què empreses dirigides per directors alliberats de les seves característiques nacionals responen a la demanda dels seus clients d'arreu del món.

VELTZ, P., *Mundialización, ciudades y territorios,* 1999

1. Identifiqueu les idees principals del text i resumiu-les. Indiqueu amb paraules vostres què significa *globalització* i esmenteu alguns exemples d'aquest concepte. [1 punt]

2. Enumereu les característiques principals de les empreses multinacionals. [1,5 punts]

3. Exposeu les causes i conseqüències dels intercanvis desiguals entre els Estats anomenats del Nord i els del Sud. [2,5 punts].

Universitari de Catalunya
ganització de les PAAU

57. PAU 2001 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2 [5 punts]

Analitzeu el quadre estadístic següent i responeu a les qüestions.

COMERÇ MUNDIAL PER REGIONS
(milers de milions de dòlars)

Destí → / Origen ↓	Amèrica del Nord	Amèrica Llatina	Europa occidental	Europa central i oriental	Estats bàltics	Àfrica	Orient Mitjà	Àsia	Món
Amèrica del Nord	327,3	138,1	167,7	3,0	5,4	12,8	22,4	224,7	901,4
Amèrica Llatina	145,3	57,2	41,7	0,9	2,4	3,4	3,1	24,1	278,1
Europa occidental	189,1	56,6	1.524,2	78,3	49,0	58,9	63,4	212,0	2.231,5
Europa c. i oriental	2,7	0,7	59,4	11,9	9,3	1,2	1,5	2,5	89,2
Estats bàltics	5,7	2,4	47,3	12,1	-	1,2	3,0	13,6	85,3
Àfrica	19,6	4,0	62,1	1,0	0,3	11,5	1,9	18,1	118,5
Orient Mitjà	20,5	2,8	34,9	0,5	0,5	6,1	10,8	85,9	162
Àsia	328,8	34,9	228,1	9,6	9,6	20,7	35,3	699,3	1.366,3
Món	1.039,0	296,7	2.165,4	117,3	76,5	115,8	141,4	1.280,2	5.232,3

Organització Mundial del Comerç, *Informe anual,* 1999

1. Digueu de què us informa el quadre estadístic i indiqueu quines són les tres regions exportadores i les tres regions importadores més importants. Justifiqueu breument la resposta. [1 punt]

2. Indiqueu quin és el destí de les exportacions de l'Àfrica i l'Orient Mitjà i, tot seguit, analitzeu el tipus de mercaderies que es comercialitzen i les causes d'aquests intercanvis. [1,5 punts]

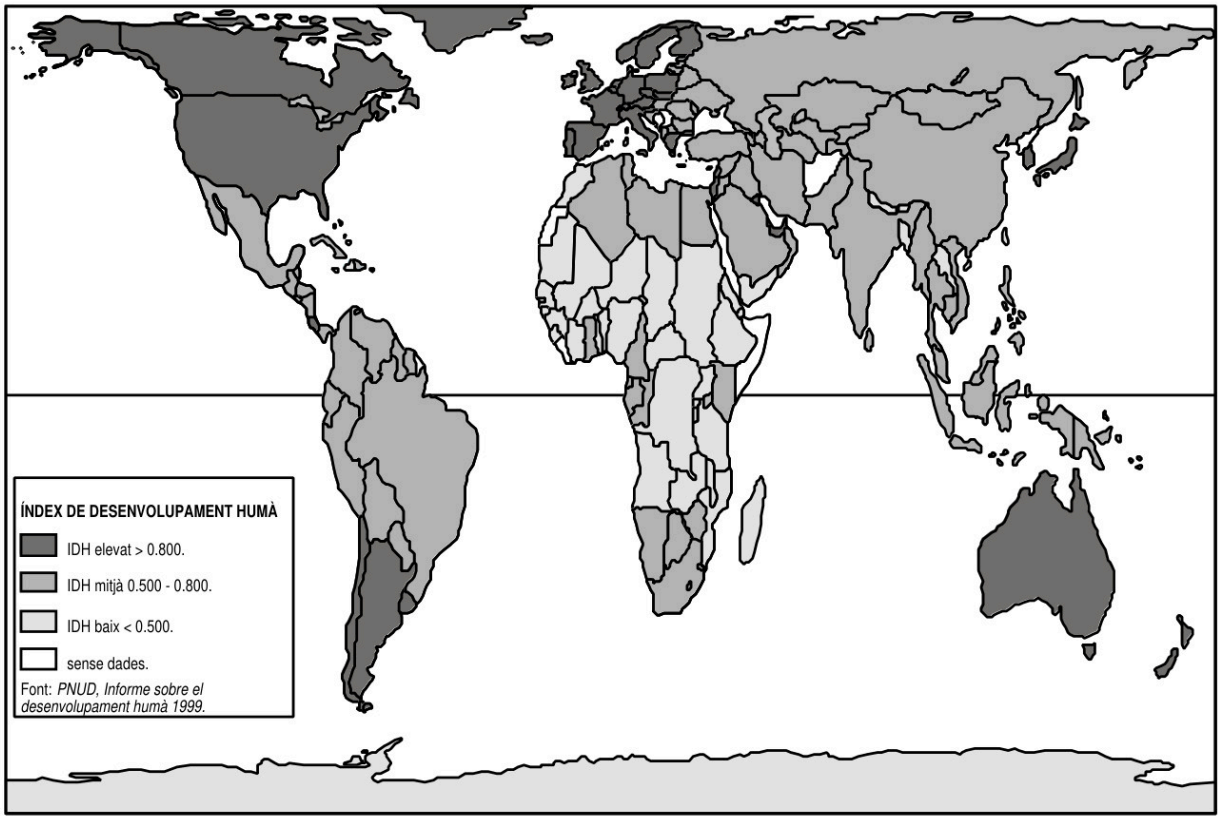
3. Exposeu les principals característiques de l'economia global en el món d'avui. [2,5 punts]

58. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent i contesteu les qüestions.

Mapa de l'IDH en el món 1999

1. Definiu el concepte d'*IDH* i indiqueu a partir de quines dades es calcula. [1 punt]

2. Compareu la distribució de l'IDH als continents americà i africà. Destaqueu les semblances o diferències que hi trobeu i esmenteu un país de cada continent per cada nivell d'IDH. [1 punt]

3. Enumereu, a part de l'IDH, tres indicadors que es poden utilitzar per mesurar la diferent situació social i econòmica d'un país. Quins avantatges representa l'IDH sobre aquests indicadors? [1 punt]

4. Exposeu quines situacions socials i econòmiques dificulten el desenvolupament de la població dels països del Tercer Món. [2 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

El desenvolupament de les tecnologies i la comunicació i l'obertura dels mercats mundials no han tingut la mateixa repercussió per a tots els països, ja que han provocat una «polarització grotesca», segons l'informe sobre el desenvolupament humà del PNUD. L'accés a Internet, que permet estar en contacte amb qualsevol part del món, està restringit als països de l'OCDE, que, amb un 19 % de la població mundial, representen el 91 % dels usuaris. En el terreny econòmic, més del 80 % de la inversió estrangera directa en països en desenvolupament es va centrar en vint països, especialment la Xina. Això significa, a la pràctica, haver perdut el tren del desenvolupament per a la resta. [...]

Les diferències entre països rics i països pobres s'han eixamplat. Tot i que en general l'IDH ha millorat en tots els països analitzats, n'hi ha vuitanta que tenen una renda per càpita inferior a la de fa deu anys.

Les exportacions estan en mans d'aquella cinquena part de la població privilegiada que controla el 80 % del mercat, mentre que la cinquena part més pobra es queda amb l'1 %. La pressió per la competició global —diu el PNUD— ha portat a polítiques laborals basades en treballs eventuals.

«La mundialització amplia les diferències entre països rics i països en desenvolupament»
La Vanguardia, 13-7-1999

ll Interuniversitari de Catalun
inació del COU i de les PAAL

1. Indiqueu i comenteu quina és, segons el text, la conseqüència principal del desenvolupament de les comunicacions i la mundialització dels intercanvis. [1 punt]

2. Definiu el concepte de *mundialització de l'economia*. [1 punt]

3. Poseu tres exemples de nous països industrialitzats. Quin és el principal atractiu que ofereixen aquests països a la inversió estrangera? [1 punt]

4. Expliqueu les característiques principals de l'intercanvi desigual en el comerç entre regions desenvolupades i regions subdesenvolupades. [2 punts]

60. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 6 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

Art. 1. Nosaltres, els governs que participem en la Quarta Conferència Mundial sobre les Dones;

Art. 5. Reconeixem que la situació de les dones ha experimentat avenços en alguns aspectes importants en l'últim decenni, però que aquest progrés no ha estat homogeni, que persisteixen les desigualtats entre dones i homes i que continua havent-hi obstacles importants que comporten greus conseqüències per al benestar de tots els pobles.

Estem convençuts que:

Art. 16. L'eradicació de la pobresa, basada en el creixement econòmic sostingut en el desenvolupament social, la protecció del medi ambient i la justícia social, requereix la implicació de les dones, la igualtat d'oportunitats i la participació plena i igual de dones i homes com a agents i beneficiaris d'un desenvolupament sostenible centrat en les persones.

Estem decidits a:

Art. 26. Promoure la independència econòmica de les dones, incloent-hi un lloc de treball, i eradicar la persistent i cada vegada més gran càrrega de pobresa que recau sobre les dones, combatent les causes estructurals d'aquesta pobresa mitjançant canvis en les estructures econòmiques i garantint la igualtat d'accés per a totes les dones —incloses les de les zones rurals, com a agents vitals del desenvolupament— als recursos productius, a les oportunitats i als serveis públics.

Art. 27. Promoure el desenvolupament per mitjà de l'ensenyament bàsic, l'educació permanent, l'alfabetització i la capacitació i l'atenció primària per a nenes i dones.

Declaració de Beijing. IV Conferència Mundial sobre les Dones. Beijing, Xina, 1995

1. Quins són els factors principals, segons el text, que determinen la situació de desigualtat i el menor desenvolupament humà de moltes dones? [1 punt]

2. Enuncieu i comenteu un mitjà per promoure el desenvolupament i la millora de la situació de la dona. [1 punt]

3. Expliqueu en quins sectors de l'activitat econòmica es concentra principalment el treball femení. Poseu-ne algun exemple. [1 punt]

4. Expliqueu quatre diferències fonamentals entre les condicions de vida de les dones dels països desenvolupats i les de les dones del Tercer Món. [2 punts]

61. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 6 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2 [5 punts]

Analitzeu la taula següent i contesteu les preguntes.

LLENGÜES MÉS PARLADES AL MÓN

Idioma	Nombre de parlants
Xinès	1.093 milions
Anglès	450 milions
Hindi	367 milions
Castellà	352 milions
Rus	204 milions
Àrab	202 milions
Bengalí	187 milions
Portuguès	175 milions
Malai-indonesi	145 milions
Japonès	126 milions

El gran libro de consulta, El País-Altea, 1995

1. Definiu el concepte de *cultura.* Quin és l'element que defineix millor una cultura i que permet diferenciar clarament les persones que en formen part? [1 punt]

2. Esmenteu dues llengües d'aquesta estadística el nombre de parlants de les quals no es correspongui en absolut amb el de la població del país d'origen de la llengua. En quins països es parlen aquestes dues llengües? [1 punt]

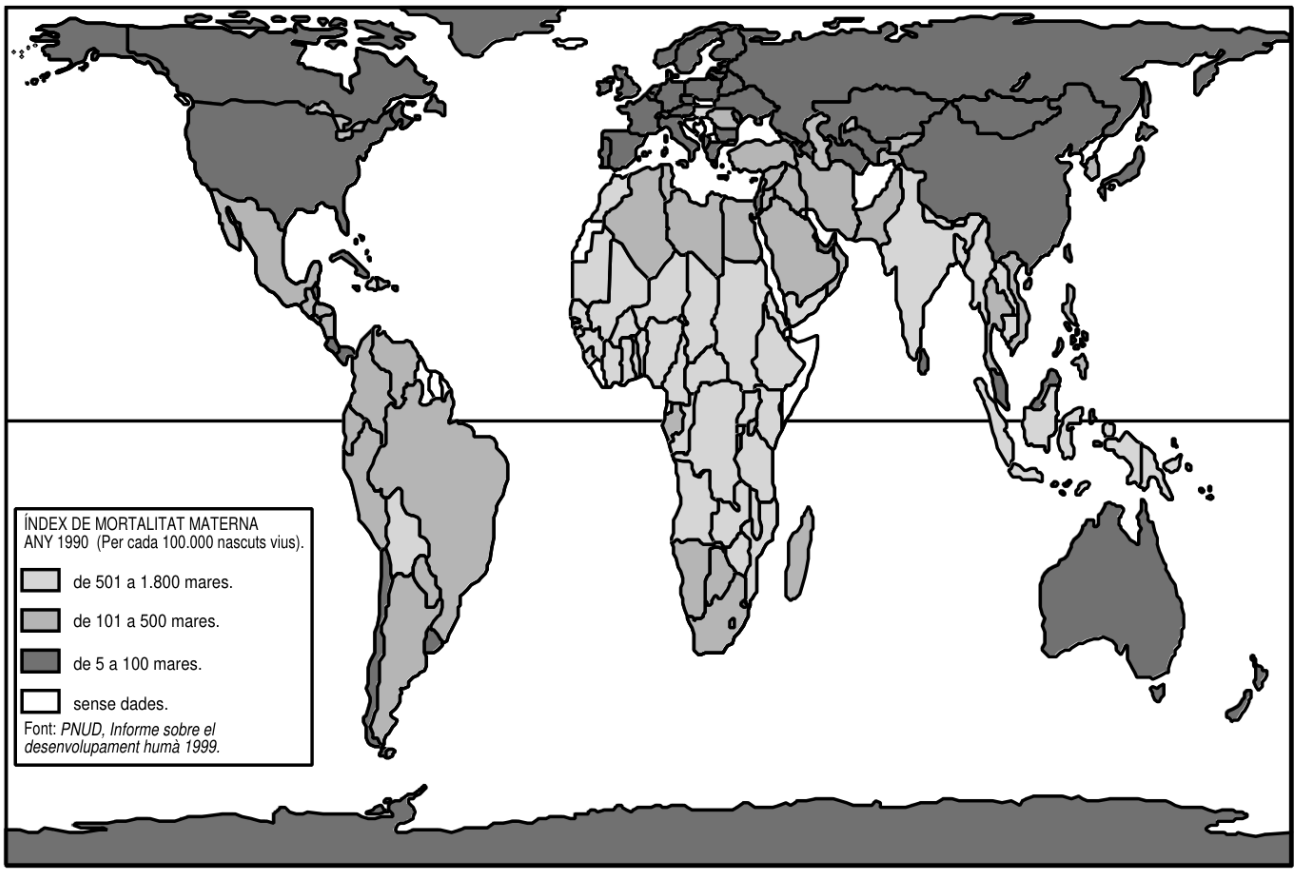
3. Expliqueu les causes del fenomen de la pregunta anterior. [1 punt]

4. Definiu el concepte d'*àrea cultural*. Citeu dues de les principals àrees culturals del món i comenteu-ne algunes característiques. [2 punts]

62. PAU 2000 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent i contesteu les qüestions.

1. Descriviu aquest mapa temàtic i indiqueu què és la mortalitat materna, quins símbols s'hi utilitzen i quins intervals hi ha en les dades. [1 punt]

2. Anoteu les regions o zones del món on observeu que la mortalitat materna és més elevada. En quin continent la situació és més greu? [1 punt]

3. Hi ha països en procés de desenvolupament, o del Tercer Món, en els quals la mortalitat materna és baixa. Esmenteu quatre països on es produeixi aquest fet. [1 punt]

4. Quines creieu que poden ser les causes d'una elevada mortalitat materna? Per quins motius possibles hi ha països del Tercer Món on aquesta mortalitat és baixa?
   [2 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

Durant el segle XX els estats nació han assolit el cim del seu poder, bo i tancant un procés posat en marxa fa uns segles. Tanmateix, les forces de globalització i localització —que transcendeixen les fronteres estatals des de dins i des de fora— han convertit els conceptes territorials en una cosa menys central. Els estats continuen sent actors importants, però cada vegada els desafien més les empreses lliures que funcionen arreu del planeta, les coalicions internacionals d'organitzacions no governamentals (ONG), els avenços de la tecnologia i les vacil·lacions a l'hora de crear i enfortir organitzacions internacionals. De fet, s'afegeix avui a l'antiga panoràmica d'aliances d'estats nació el nou fenomen d'unes coalicions mixtes que, tema per tema, van aplegant governs i organitzacions de la societat civil amb idees afins, com ara la recent campanya de prohibició de les mines antipersona.

Ja no vivim en un món centrat en els estats, ja sigui en la seva forma unipolar, bipolar o multipolar. Ha canviat de manera inevitable el significat de les fronteres nacionals en una era en què aquestes es travessen cada cop amb més facilitat.

RENER, M., *Posar fi als conflictes violents*, 1999

1. Definiu el concepte de *globalització* i poseu-ne un exemple. [1 punt]

2. Expliqueu què vol dir l'expressió *un món bipolar*. Comenteu, amb exemples, quina polarització hi havia fins al 1991. [1 punt]

3. Esmenteu una organització interestatal i expliqueu-ne les funcions principals. [1 punt]

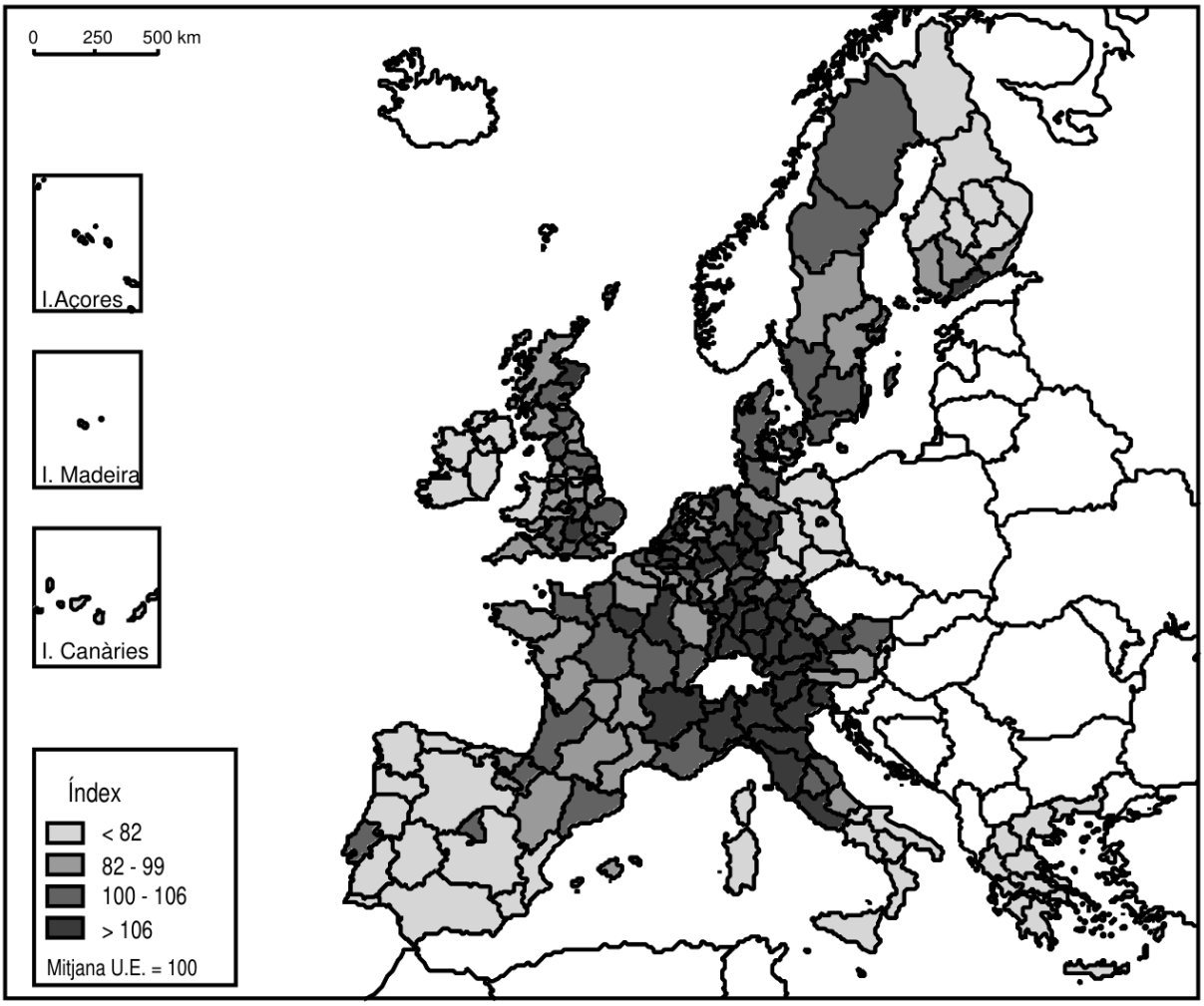
4. Descriviu l'organització politicoterritorial actual de l'Estat espanyol. [2 punts]

itari de Catalunya
U i de les PAAU

64. PAU 2000 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent, que mostra el PIB per càpita per regions a la Unió Europea.

AHIJADO, M., *La Unión Económica y Monetaria Europea,* 1997

1. Definiu el concepte de *producte interior brut* (PIB). [1 punt]

2. Enuncieu tres estats de la UE on predominin regions amb un PIB inferior a la mitjana europea. Argumenteu per què tenen un PIB inferior a la mitjana. [1 punt]

3. Descriviu la situació demogràfica i econòmica de Catalunya dins el context europeu. [1 punt]

4. Analitzeu i comenteu la localització de la indústria catalana. [2 punts]